

Gyan Amrit ज्ञानामृत

Vol.8 - Issue 10
October 2015
Retail Price 10/-

અમદાવાદ સુખશાંતિભવનનાં પ્ર.કુ. નંદાબેન અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનનાં મેયર ભગિની મીનાક્ષીબેન પટેલને રક્ષાબંધન કરતાં.

અમદાવાદ સુખશાંતિભવનનાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન ગુજરાતની જેલોનાં વડા DG & IG ભ્રાતા ટી.એન.બિરટ IPSને રક્ષાબંધન કરતાં.

અમદાવાદ લોટસહાઉસ પાસે આર્મી DIV HQના Col AVS ભ્રાતા પવનકુમાર CO ને રક્ષાસૂત્ર બાંધ્યા બાદ પ્ર.કુ. રેખાબેન, હેતલબેન, ભાવિકાબેન.

ચિલોડામાં BSFના DIG ભ્રાતા પીયુષભાઈ પટેલને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. તારાબેન.

જુનાગઢના પોલીસ અધિક્ષક ભ્રાતા સૌરભભાઈ તોલંબીયા IPSને રક્ષાબંધન કરી ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. બીનાબેન.

દીવમાં કલેક્ટર ભ્રાતા વિક્રમસિંહ મલિક IASને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન.

સુરેન્દ્રનગરમાં DDO ભ્રાતા જે.કે. આસ્તિક IASને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. હર્ષાબેન.

અમરેલીમાં સંસદ સભ્ય ભ્રાતા નારાયણભાઈ કાછડીયાને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન.

Gyan Amrit ज्ञानमृत

વર્ષ ૮

ઓક્ટોબર-૨૦૧૫

અંક : ૧૦

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું મુખપત્ર

અમૃતસૂચિ

- કર્મતંત્રી સ્થાનેથી ...05
- અમૃતધારારાજયોગિની દાદી જાનકીજી ...08
- શ્રેષ્ઠ કર્મનો માપદંડપ્ર. કુ. જગદીશચંદ્ર ...11
- પ્રસન્નતાના પથ પરપ્ર.કુ. શિવાનીબેન ...13
- સંસ્કાર પરિવર્તન ગહન તપસ્યાપ્ર.કુ. સૂર્ય ...16
- સહજ રાજયોગની ફલશ્રુતિબી.કે. ભાલચંદ્રભાઈ ...20
- વિજયાદશમીપ્ર.કુ. દમયંતીદીદી ...23
- આધુનિક જીવન અને પ્રેમપ્ર.કુ. કૈલાસબેન ...25
- યુવા શોઝ શિવ !.....પ્ર.કુ.. વિવેકાનંદ ...27
- નારી ધર્મપ્ર.કુ. ભારતીદીદી ...29
- આંતરરાષ્ટ્રીય બી.કે. ગુજરાતી રીટ્રીટ ..પ્ર.કુ. જયુભાઈ .. 30
- યોગીજીવનનો અનુભવપ્ર. કુ. ડો. દલસુખભાઈ.32

લવાજમના દર

ભારતમાં

વાર્ષિક લવાજમ	રૂ.	૧૦૦.૦૦
આજીવન સભ્ય	રૂ.	૨૦૦૦.૦૦
છૂટક નકલ	રૂ.	૧૦.૦૦

વિદેશમાં

એરમેઈલ વાર્ષિક	રૂ.	૧૦૦૦.૦૦
આજીવન સભ્ય	રૂ.	૧૦૦૦૦.૦૦

કૃતિઓ તથા સેવા સમાચાર
મોકલવાનું સરનામું
પ્ર. કુ. ડો. કાલિદાસ પ્રજાપતિ
તંત્રી : જ્ઞાનામૃત
જી-૨, ૨૨, શિવમ એપાર્ટમેન્ટ,
નવા વાડજ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩.
Phone : 079 - 27621551

મુદ્રક : રાજયોગિની સરલાદીદી
પ્રકાશક : બ્રહ્માકુમારી ઉષાબેન

સ્થાનિક સેવાકેન્દ્ર

આવશ્યક નોંધ

લવાજમની રકમનો ડ્રાફ્ટ નીચેના નામે લખશો.

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલય (ગુજરાતી જ્ઞાનામૃત)

લવાજમ મોકલવાનું, સરનામું બદલાયાની જાણ કરવાનું તથા પૂછપરછનું સરનામું નીચે મુજબ છે.

ગુજરાત ઝોન મુખ્યાલય :

બ્રહ્માકુમારીઝ, સુખશાંતિ ભવન, ગામડીવાળા ડેરી સામે,
ભુલાભાઈ પાર્ક રોડ, કાંકરિયા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
Phone : 079 - 25324160, 25324460, 25324660

પ્રકાશન સ્થળ :

રાજયોગ ભવન, ૧, ચતુર્ભુજ કોલોની,
ગોરદનવાડીનો ટેકરો, કાંકરિયા, અમદાવાદ-૨૮.
Phone : 079 - 25431676

अमदावाड ओटवमं 'नारी संरक्षण गृह'मां जहेनोने रक्षाबंधन कर्यां भाद समूहचित्रमां प्र.कु. कोकिलाभेन.

मुंजई मलाड(पूर्व)नां MP आता गजानंद किर्तीकरने रक्षासूत्र बांधतां प्र.कु. कुंतीभेन.

राजकोट रणछोडनगरमां 'स्वतंत्रता दिने' सरस्वती स्कुलमां ध्वजवंदन भाद आचार्य आता जयंतीभाई, आता संजयभाई, प्र.कु. शितलभेन.

कुतियाणामां 'स्वतंत्रता दिवसे' कर्मयोग स्कुलमां साथी स्वतंत्रतानुं रहस्य समजावतां प्र.कु. मृदुलाभेन तथा विद्यार्थीओ.

पेटलाहमां एस.पी.आई. जेकना मेनेजर आता शरदचंद्र पांडवाणे रक्षाबंधन करतां प्र.कु. भगवतीभेन.

आलागाममां स्टेट जेक ओंफ ईन्डीयाना मेनेजर आता सुनिलकुमार नाकराने रक्षाबंधन करतां प्र.कु. गीताभेन.

वडोदरा अटलाहदरामां 'जन्माष्टमी महोत्सव'मां उद्योगपति आता हरश्रुतसिंह, आता जालकृष्णभाई अने प्र.कु. अरुणाभेन.

सुरत वराछा सेवाकेन्द्रनां प्र.कु. अनिषाभेन 'गजवर पेट्रोलपंप'नां कर्मचारीओने रक्षाबंधन करतां.

તંત્રી સ્થાનેથી કર્મ

પૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ ડો. એ. પી. જે. અબ્દુલ કલામે દેહત્યાગ કર્યો અને એમની દફનવિધિ થઈ તે ગાળામાં સમગ્ર દેશવાસીઓએ એમના પ્રત્યે જે આદર, સન્માન અને સ્નેહ અભિવ્યક્ત કર્યા તે અવર્ણનીય છે. દરેક વર્ગ અને દરેક વયજૂથના લોકોનો તેમણે અદ્ભુત પ્રેમ મેળવ્યો. **çĕŌëßHë ŌißäëßÜë_ ÉLÜíPō ±PōÀ ±ÍÇHëù äEÇō ŌHë ±ōÜHëō Éō içì©±ù Üōâäí Ōō ±öiŌèèiçÀ Éō. äöiëëiPÀ, i à Z ë H ë À ë ß ± P ò ßëWËÿŌiŌŌØPí ĀißÜë ±ōÜHëō µSáōĀPíY, Āúßää_Ōi ÚPëäí.** આ લેખનો વિષય કર્મ છે. તેથી જ એમના શ્રેષ્ઠ કર્મો, ગુણ સંપન્ન જીવનનો ઉલ્લેખ અહીં કર્યો છે.

કર્મ એ માનવજીવન સાથે જોડાયેલું એક અભિન્ન અંગ છે. બાલયુવા, વૃદ્ધ, સતોગુણી, રજોગુણી અને તમોગુણી આત્મા પણ કર્મના અંધનથી અંધાયેલો છે અર્થાત્ તેને પણ કર્મ કરવું પડે છે. **ÀÜý ÀßPëß TÝã@ŌPë VăÜëä, ç_VÀëß, ÇëißhY ±Pō ĀðHëùPë ±ëŌëßō ŌōPë ÀÜýPō_VăwŌPyí ×ëY Èō.**

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં પહેલાં બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, ગૃહસ્થાશ્રમ, વાનપ્રસ્થાશ્રમ અને સંન્યાસ્થાશ્રમ એમ ચાર વર્ગ કરી કર્મને દીપાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. **ÚëâÀ ÉLÜō IYëß×í É ŌōPë ç_VÀëß CëiŌß ŌPíYō ç½Ā ßëöäëÜë_ ±ëäō, Ōù**

lōWí ç_VÀëßùPō_ iç_ÇP ×' àĀō. જેથી તે કર્મની શ્રેષ્ઠતા તરફ પગરણ માંડી શકે.

પરિવાર, શિક્ષણ, ધર્મ અને કાયદાઓ પણ કર્મની શ્રેષ્ઠતાના સિંચન માટે છે. કર્મ રૂપી સાધન, શસ્ત્ર, વરદાન દ્વારા વ્યક્તિ એના વ્યક્તિત્વને સુચારુ રૂપે વિકસીત કરી શકે છે. માત્ર કર્મ પ્રત્યેની જાગૃતિ જરૂરી છે. કર્મ કરતાં પહેલાં તેના આદિ, મધ્ય, અંતનો વિચાર કરવાની જરૂર છે. તેનાં પરિણામોનું ચિંતન કરવું જરૂરી છે.

ÜëPäPō ÀÜý |ëßë É ĀiŌ-çŌiüĀiŌ, Üðã@Ō-°äPÜðã@Ō, Yã±ŌYã, µøëiŌ ±Pō ±äPìŌ Üâō Èō. શ્રેષ્ઠ કર્મોનું જ્ઞાન આચરણમાં અભિવ્યક્તિ થાય છે ત્યારે તે દેવત્વની ઊંચાઈએ પહોંચે છે. સદાચારના કર્મોને પ્રેરણા, પથપ્રદર્શન અને પ્રોત્સાહન મળે તો સુખમય સંસારનું નિર્માણ થઈ શકે.

કર્મ દ્વારા માનવના સંસ્કાર બને છે. માનવ જેવાં કર્મો કરે છે તેને આધારે જ દેવાત્મા, પુણ્યાત્મા, મહાત્મા, પાપાત્મા વગેરે બને છે. માનવને સમય, સંજોગો, વાતાવરણ, પરિસ્થિતિ, સંગ, સહવાસ, પ્રભાવ કર્મો તરફ દોરે છે. કોઈ સંઘર્ષમય, ગરીબ સ્થિતિમાં પણ મહાન બને છે, તો કોઈ પાપકર્મો તરફ ખેંચાય છે. જેમ ઝેરી સાપ વીંટળાયેલા હોવા છતાં ચંદનનું વૃક્ષ ઝેરી બનતું નથી. તે રીતે શ્રેષ્ઠકર્મોની સત્તાવાળો માનવ કુસંગના પ્રભાવથી મુક્ત રહી તેઓને સત્સંગથી પ્રભાવિત કરે છે.

સંગમયુગમાં પરમાત્માએ સુકર્મ, શ્રેષ્ઠ કર્મોનું જ્ઞાન આપ્યું. એ જ્ઞાનને આચરણમાં

લાવવાનું બળ જ્ઞાન અને રાજયોગથી આપ્યું. સેવાકેન્દ્રોના માધ્યમથી તેમાં સતત ઉન્નતિ થાય તેવું આધ્યાત્મિક વાતાવરણ, ઈશ્વરીય પરિવાર, શ્રીમતની અમૂલ્ય ભેટો આપી. એવાં કેટલાંયે ચૈતન્ય દૃષ્ટાંતો આપ્યાં જેનાથી અઘરો લાગતો આ પથ સરળ, સુખદાયી અને દિવ્યાનંદથી સભર બન્યો. આ કર્મો **lōWl ÀÜý, çðÀÜý**ની શ્રેણીમાં આવે છે.

આજે ભૌતિકતાની ભરમાળમાં પ્રાશ્નાત્ય સંસ્કૃતિના પ્રભાવમાં, મનોરંજનનાં અદ્યતન લોભામણાં સાધનોમાં, વ્યસનોમાં વશીભૂત માનવો કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકાર, ઈર્ષા, દ્રેષ, નફરત, ઘૃણા, પૂર્વગ્રહ આદિ સ્થૂલ, સૂક્ષ્મ વિકારોને વશીભૂત થઈને જે કર્મ કરે છે તેનાથી **iāÀÜüý** બને છે. વિકર્મો કરવાથી માનવ આત્માનું પાપનું ખાતું બને છે. **Àù'pō ØðÑĀ ±ēŌpēß Üēpā ±_Ōō ØðÑĀi ×'pō Üßō Èō. çēßē ÀÜýpō_ çēßīð_ ±pō ĀùĒē ÀÜýpō_ ĀùĒ<_ ĩā äèðáē_ Àō ÜùĒē ÜùĀāð_ É Ōġō Èō.** કેટલાંક ખતરનાક વિકર્મો માનવને ફાંસીના ફંદા સુધી લઈ જાય છે. ભિન્ન ભિન્ન સજાઓ, અપમાનો, બદનામી અને અવગણનાના શિકાર બનાવે છે. બ્રહ્માકુમારીઝની વિચારધારા અનુસાર દેવતાઓ જે કર્મો કરે છે. જે પાપ કે પુણ્યથી મુક્ત છે જેને **±ÀÜý** કહેવાય છે.

ÀÜý çðŌßō Ōù ç_çēß çðŌßō. માનવે કેવળ કર્મ નહીં કરતાં કર્મની સાથે યોગ જોડીને કર્મ કરવાં જોઈએ, જેથી **ÀÜýÝùĀ** દ્વારા થતાં કર્મો શ્રેષ્ઠ અને શુભ પરિણામ લાવનારાં હોય છે. તેથી કાર્યમાં કુશળતા આવે છે. સભાનતાપૂર્વકના કર્મથી પશ્ચાતાપથી

બચી શકાય છે. માનવે સમગ્ર માનવ જાતના ઉત્થાન માટે **İPßŌōZēÜēä×í, İPWĀēÜĀÜý** કરવાં જોઈએ. કર્મ કર્યા પછી તેના ફળની અપેક્ષા રાખીએ તો કર્મ તેની ગુણવત્તા ગુમાવી બેસે છે. નિષ્કામકર્મ જરૂરી છે. કોઈપણ કામનાથી કર્મ કરવામાં આવે અને તે ન સંતોષાય તો માનવને દુઃખની અનુભૂતિ થાય છે. જ્યારે નિષ્કામભાવે કર્મ કરવાથી સાક્ષીભાવની સ્થિતિનો અનુભવ થાય છે. માટે આપણે ઈશ્વરીય યાદમાં રહીને સમગ્ર માનવજાત માટે મન, વાણી અને કર્મની એકરૂપતા તથા શ્રેષ્ઠતા જાળવીને કર્મ કરવાં જોઈએ.

ÀÜýpí lōWlŌē ±ō Àù' ŌÜý, ½İŌ, äĀýÜðØ ±ēİŌPù '½ßù P×í. આ ઈશ્વરીય પરિવારમાં યોગી જીવનની મર્યાદાઓ અને શ્રીમત પર રાજયોગનો અભ્યાસ કરનાર સાદક બ્રાહ્મણકુલભૂષણ તરીકે સન્માનને પામે છે. પછી તે ગમે તે જ્ઞાતિમાં જન્મ્યો હોય. **Üēpāpí Üèkēē Ōō Ā' iēēİŌÜē_ ÉLQÝù Èō Ōðpē μŌß P×í ŌHē Ōðpē_ ÀÜùý Àðäē_ Èō Ōðpē ±ēŌēßō Èō.** કવિ ઉમાશંકર જોશીએ કર્મ દ્વારા કર્ણના પાત્રને બિરદાવ્યું છે. એમણે લખ્યું છે કે,

નહીં હીન જન્મે કરી હીન માનવ,

કે હીન કર્મે કરી હીન માનવ.

કાદવમાં ઊગવા છતાં કમળ વ્યારું પ્યારું રહી શકે છે. તે રીતે માનવ જલકમલવત્ રહીને કર્મ કરે, તો ગમે તેવા વાતાવરણ કે સંગદોષના પ્રભાવથી મુક્ત રહી તે તેનાં કાર્યોને દીપાવે છે.

લોકો નિરંતર પરમાત્માને પામવા કેમ ઝંખે છે ? એમને દરરોજ શા માટે યાદ કરે છે ? કારણ કે પરમાત્મા નિષ્કામભાવે પતિત આત્માઓને

પાવન બનાવવાનું કાર્ય કરે છે. પરમાત્માને કોઈ વખાણે કે વખોડે પરમાત્મા કોઈપણ આત્માની વાત મનમાં લેતા નથી કે ગમે તેવા માનવ માટે પણ પોતાનો ભાવ બદલતા નથી. પિતા પરમાત્માને સૌના માટે પ્રેમ છે. ગમે તેવો પાપી આત્મા પણ પશ્ચાતાપ કરી પરમાત્માને યાદ કરે તો પરમાત્મા તેની વાત સાંભળે છે. તેના પ્રત્યે કોઈપણ પ્રકારનો પૂર્વગ્રહ રાખતા નથી. પિતા પરમાત્મા આ ઘરતી ઉપર, ભારતભૂમિમાં દિવ્ય અવતરણ કરીને પતિત સૃષ્ટિને પાવન-સતયુગી સૃષ્ટિ બનાવવા છેલ્લા એંસી વર્ષથી કાર્યરત છે. પરમાત્માનું આ કાર્ય **İÖTYÄÜY** છે. આ સૃષ્ટિચક્રમાં પરમાત્માના ભગીરથકાર્યથી દેશવિદેશોનાં અનેક

આત્માઓનાં જીવન દિવ્ય અલૌકિક બની ગયાં છે. આ પદ્માપદ્મભાગ્યશાળી આત્માઓ પોતાનાં મહાન કર્મોથી સમગ્ર માનવજાતને રોગ, અશાંતિ, દુઃખ, શોકમાંથી મુક્ત કરવા સતત પ્રયત્નશીલ છે. ઈશ્વરીય સેવાઓની અનેક પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓ નિરંતર વ્યસ્ત રહે છે.

માનવે પાછલા જન્મોમાં જે વિકર્મો કર્યા હોય અને જેનો હિસાબ કિતાબ ખેંચાયેલો રહ્યો હોય. આ જન્મમાં વિકર્મો કર્યા હોય તેનો બોજ હોય. ત્યારે પરમાત્માએ શીખવાડેલા રાજયોગમાં એવું બળ છે કે આવાં વિકર્મોને જવાલાસ્વરૂપ યોગથી દગ્ધ કરી શકાય. વિકર્મો દગ્ધ થયાં છે તેની અનુભૂતિ તીવ્ર પુરુષાર્થી કરી શકે છે. સંગમયુગમાં

(પેજ નં. ૨૯નું અનુસંધાન)

વર્તમાન સમયનો પોકાર છે - નારીના આદર્શોને પુનઃ જાગ્રત કરવાનો. જ્યારે સમસ્ત સમાજ મહિલાને ઉંચી નજરથી નિહાળશે ત્યારે જ પુનઃ આ ઘરા સ્વર્ણિમ સંસાર બનશે. કોઈપણ દેશ-પ્રદેશ, સમાજ, જાતિ, પરિવાર અને ઘરમાં સમૃદ્ધિ, પ્રગતિ, શાંતિ અને સ્વાસ્થ્યનો મૂળમંત્ર જ એ છે કે નારીનું એક દૈવીશક્તિ સમાન આદર સન્માન થાય, નારીના આત્મસ્વરૂપને જાગ્રત કરવાની શિક્ષાઓ આપવામાં આવે છે. પરંતુ આ ત્યારે સંભવ બને જે મહિલા પોતાના ધર્મ પર અડગ રહે. નિયમ, સંયમની મર્યાદાઓના સૂત્રમાં સ્વયં સ્વયંની જ રક્ષા કરવા સક્ષમ બને. પરિવારના સર્વ સદસ્યો પ્રત્યે સમાન ભાવ રાખી સદ્વ્યવહાર દ્વારા ઘરને મંદિર અને ગૃહસ્થ જીવનને પવિત્ર બનાવી ગૃહસ્થ આશ્રમ બનાવવો તે નારીનો પરમ ધર્મ છે. નારી ન માત્ર બાહ્ય ભૌતિક શારીરિક ચામડીને જ ચમકાવવાના કાર્યમાં રહે, તે સ્વયંને એક શુદ્ધ, ચૈતન્ય આત્મા

સમજી સુષુપ્ત દેવત્વનો નિખાર કરે તો પુરુષ વર્ગ સ્વતઃ નારીનું સન્માન કરવા લાગશે અને સૌના મુખેથી ગાયન થશે.

‘જન જનનું કલ્યાણ કરશે. આ શિવની શક્તિ નારી....’

નારીમાં દર્પણ જેવાનો સ્વાભાવિક સંસ્કાર હોય છે, હવે જ્ઞાન રૂપી દર્પણમાં સ્વયંના અંતર જગતને જેવાના સંસ્કારને પણ સ્વાભાવિક બનાવી લઈએ. સ્વયં વિશ્વ નિયંતા પરમાત્મા જ્ઞાનરૂપી દર્પણની સોગાત આપી રહ્યા છે. માટે ચિતને સર્વ આસુરી અવગુણોરૂપી કચરાથી સ્વચ્છ... બેદાગ હીરા જેવું બનાવીએ. જેથી સ્વયં ભાગ્યવિદાતા નારીને લક્ષ્મી જેવા શારીરિક પરિધાન પહેરાવી સંસારને બતાવી શકે.. કઠી શકે કે નારી જ્યારે તન-મનથી દિવ્ય અર્થાત્ નારાયણી બનશે તો સંસાર સ્વર્ગ બની જશે.

(આકાશવાણી - રાજકોટ પરથી પ્રસારિત)

॥ ઓમશાંતિ ॥

±Q²ÖÖëßë

રાજયોગિની દાદી જાનકીજી, મુખ્ય પ્રશાસિકા, માઉન્ટ આબુ

ત્રણ વાતો બ્રાહ્મણો (બ્રહ્માવત્સો) માટે સદા સાથે હોય છે : (૧) વિચાર (૨) વિવેક અને (૩) અનુભવ. કોઈ પણ પ્રશ્ન ઊઠે છે તો વિચાર થાય છે. પછી વિવેક શું કહે છે અને અનુભવ શું કહે છે તે જોવાનું રહે છે. દરેક સમયે દરેકની પાસે આ ત્રણ વાતો સદા સાથે હોય છે. વિચારોમાં દિનપ્રતિદિન પરિવર્તન આવતું જાય છે. વિવેક જાગતો જાય છે. જેટલી વિચારધારા ઉચ્ચ હોય છે, તેટલો સ્વયંમાં આત્મવિશ્વાસ વધતો જાય છે. બાબા (પરમપિતા શિવ પરમાત્મા)માં નિશ્ચય થાય છે. જ્ઞાનમાર્ગ સહજ લાગે છે. મંઝિલ ઘણી ઊંચી છે પરંતુ આગળ ઘપવું સહેલું લાગે છે. જ્યારે કાળનું જ્ઞાન આવી ગયું તો જ્ઞાનથી આગળ ઘપવું સહજ લાગે છે. એક બાબાની યાદ બીજી સર્વ વાતો સમાપ્ત કરી દે છે. દૃષ્ટિ ઉપર તરફ જાય છે. આત્મા સ્વયંને અશરીરી સમજી કર્મેન્દ્રિયજીત, માયાજીત અને પ્રકૃતિજીતનો અનુભવ કરે છે. આદિમાં શું છીએ, મધ્યમાં શું થયું અને છેવટે અંતમાં શી ગતિ થઈ. એનો સંપૂર્ણ આયનો બાબાએ આપ્યો છે. એ જાણવા મળ્યું કે પરમાત્માથી દૂર જવાને કારણે દેહઅભિમાની બન્યા. રાવણે પ્રહાર કરી દીધો. હવે રાવણ રાજ્ય પર જીત મેળવવા માટે સૌ પ્રથમ કર્મેન્દ્રિયો ઉપર વિજય મેળવવો પડે. જ્યારે આ કર્મેન્દ્રિયો શ્રેષ્ઠ કર્મ કરવા લાગે, ત્યારે બાબાની યાદ સારી રીતે રહે. કારણ કે આ કર્મેન્દ્રિયો દ્વારા ઘણાં વિકર્મો કરવામાં આવ્યાં છે. હવે આ કર્મેન્દ્રિયો દ્વારા કોઈ પણ વિકર્મ ન થાય. કર્મેન્દ્રિયોજીત બનવું એટલે એવું નહીં કે કર્મ કર્યા સિવાય એકલા બેસી રહેવું. પરંતુ કર્મેન્દ્રિયો દ્વારા કોઈ વિકર્મ ન થાય. કાન દ્વારા કે મુખ દ્વારા કોઈ વિકર્મ ન થાય. જે વાત

કામની ન હોય, તે સાંભળશો નહીં. આ આંખોથી નકામી ચીજો જોશો નહીં.

કોઈ કોઈ પ્રશ્ન પૂછે છે કે એક પરિવારમાં ચાર જણા રહે છે. ટેલીવિઝન એકને સારું લાગે છે. બીજાને સારું લાગતું નથી. હવે શું થાય ? એક ચાલુ કરીને બેસી જાય, બીજા નારાજ થાય. ચાલુ કરશે પણ ક્યારેય બંધ નહીં કરે. આ પણ કર્મેન્દ્રિયો દગો આપે છે એમ થયું. જીત થઈ નહીં. શાણા એને કહેવાય જે એકબીજાની ઉન્નતિનો ખ્યાલ રાખે. જો હું મારી ઉન્નતિ ન કરી શકું, તો બીજાની ઉન્નતિનો તો ખ્યાલ રાખું, તેને મદદ કરું. કોઈ ને કોઈ વાત સારી ન લાગે, તો હું તે ન કરું. ક્યારેય કોઈ નકામાં પુસ્તકો, વાર્તાનાં (નવલકથાનાં) પુસ્તકો ન વાંચો, બેફિકર (ચિંતાવગરના) બાદશાહ બનવા માટે આપણે કર્મક્રમો બનાવવાનું છે. સંપૂર્ણ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરવાની છે. સ્વ ઉન્નતિની સાથે સાથે, અન્યની ઉન્નતિ કેવી રીતે થાય, વાતાવરણ શુદ્ધ કરી રીતે થાય તે જોવાનું છે. જેથી બીજાઓનું વ્યર્થ ચિંતન બંધ થઈ જાય. આવી ઉન્નતિની સેવા કરનારને વ્યર્થ સાંભળવા કે વાંચવાનો સમય જ હોતો નથી. એટલે બાબા કહે છે સંગની પણ સાવચેતી રાખો. કોઈ નો રંગ લાગી જાય તેવો સંગ ન કરો. સત્ પિતાનો સંગ આપણને અશરીરી બનાવે છે. સર્વગુણ સંપન્ન બનાવે છે. સર્વ ખામીઓ દૂર કરી દે છે. આવા સંગના રંગમાં રહું. આવો સંગ મારા સમોવડિયાંને આપું. કારણ કે જ્યારે કર્મેન્દ્રિયોજીત બનાશે ત્યારે માયાજીત બનાશે.

કોઈને માયાનાં તોફાનો કેમ આવે છે ? સહનશીલતાનો અભાવ કેમ છે ? ઈર્ષ્યાભાવ કેમ છે ? કારણ કે કર્મેન્દ્રિયો પર વિજય મેળવ્યો નથી. ફાલતું ચિંતન કરે છે, ફાલતું બોલે છે તો સહનશીલતા આવતી નથી. પછી માયા લજમણી બનાવી દે છે. મડદું બનાવી દે છે. તો માયા ક્યાંથી આવે છે ? કર્મેન્દ્રિયોએ દગો દીધો એટલે માયા આવી ગઈ. કર્મેન્દ્રિયો ઉપર વિજય મેળવો. બેફિક્કર બાદશાહ બનો. આખો દિવસ ચેક કરો કે મારી દૃષ્ટિમાં રુહાનિયત ક્યાં સુધી આવી છે ? દરેકને આત્મા તરીકે જુઓ, કોઈના દેહને જોશો નહીં. દેહને જોશો, તો તેના સ્વભાવ, સંસ્કાર દેખાશે. એટલે આત્માને જુઓ. તો દૃષ્ટિમાં પ્રેમ જન્મશે. ખ્યાલ કરો, વિવેક શું કહે છે. હું કોઈનું શરીર જોઉં છું તો એનો ભાવ સ્વભાવ સર્વ યાદ આવી જાય છે. આત્મા જુઓ તો સર્વ બદલાઈ જશે. દૃષ્ટિ પાવન થઈ જશે. સર્વનું કલ્યાણ કરવાની ભાવનાવૃત્તિ, દૃષ્ટિમાં મજબૂત બની જાય છે. દૃષ્ટિ બદલવાથી સૃષ્ટિ બદલાઈ જાય છે.

મનકલ્પિત વાતો વિચારવાની પણ ઘણી માયા છે. વાત ઘણી નાની હશે પણ તેને ઘણી મોટી બનાવી દેશે. એણે એને આ કહ્યું હશે, એટલે આમ થયું હશે, આમ જાણી સમજીને માયાનાં તોફાનો લાવીને સ્વયંને પરેશાન કરે છે. તો મન કલ્પિત વાતો સ્વયંને અને અન્યને ઘણી દુઃખી કરે છે. એટલે બાબા કહે છે સ્વયંને પરેશાન કરે છે. તો મન કલ્પિત વાતો સ્વયંને અને અન્યને ઘણી દુઃખી કરે છે. એટલે બાબા કહે છે સ્વયંને રૂપ વસંત (યોગી-જ્ઞાની) સમજો. જેને જુઓ તે દૃષ્ટિથી ધન્ય બની જાય. મુખથી એવાં વચન બોલો, જ્ઞાનવર્ણન કરો જેથી બાબા સાથે સંબંધ જોડાઈ જાય. જ્યારે આત્મા-દિલથી 'બાબા' કહે છે ત્યારે એ ઘડીએ રુહાનિયત (આત્મિક સ્થિતિ)નો અનુભવ થાય છે. દેહભાન સમાપ્ત થઈ જાય છે. જેને બાબાનો

સત્ય પરિચય છે, બાબામાં વિશ્વાસ છે એને માટે દુનિયાની કોઈપણ વાત દુઃખી કરતી નથી. દુનિયામાં ગમે તે હોય. વિવેક કહે છે એની સામે બાબા હશે. જ્યારે બાબા સામે છે તો ચિંતાનું કોઈ કારણ નથી. એમ લાગે છે કે આ તો થવાનું હતું. આપણા માટે તે (સમસ્યાઓ) કોઈ મોટી વાત નથી. બાબાએ આપણને કહેલું જ છે કે બાબાકો, વિનાશ તો થશે જ. તે પહેલાં આપણે બાબા પાસેથી વારસો લેવાનો છે. વિનાશ ક્યારે થશે તે કદી ના વિચારો. વિનાશ પહેલાં સંગમયુગ પર બેફિક્કર (ચિંતામુક્ત) રહેવાની બાદશાહી લઈ લો.

વિચાર, વિવેક અને અનુભવ કહે છે કે જેને બાદશાહીનો નશો ચઢેલો છે તેના ઉપર ક્યારેય દુઃખની અસર થતી નથી. તે કર્મેન્દ્રિયજીત, માયાજીત અને પ્રકૃતિજીત છે. બાબા બાદશાહીનો નશો ચઢાવે છે પણ તે નશો કોણ ઉતારી દે છે ? ક્યારે કોઈ કર્મેન્દ્રિયની ચંચળતા, માયાનો દગો, સંગનો રંગ છે. એની લપેટમાં આવી જવાથી નશો ઊતરી જાય છે. ખોટાં ગપ્પાં મારવાની આદત પડે, ફાલતુ વાતો સાંભળવાની, સંભળાવવાની આદત પડી તો તે અવસ્થા રહી શકતી નથી. થોડું પણ ફાલતું વાતોમાં આવવું એટલે અવસ્થાને ડગમગ કરવી. એટલે બાબા કહે છે ખબરદાર. પોતાના ઉપર ધ્યાન રાખો કે ક્યારેય કોઈ કર્મેન્દ્રિય દગો તો નથી દેતીને ? કોઈના દગાના ભોગ તો નથી બનતાને ? કોઈના ભાવ સ્વભાવને જોતાં પણ અસર થાય છે. સ્વભાવ બીજાનો પણ ભારે તાણયુક્ત આપણે બનીએ છીએ. તેથી જિંદગીમાં આનંદ રહેતો નથી. સેવાનો ઉમંગ, ઉત્સાહ રહેતો નથી. કારણ ? ભાવ સ્વભાવની અસર થાય છે. બાબા ભુલાઈ જાય છે. પૂછીએ તો ભારેબોજપૂર્ણ દેખાશે. એટલે વિચાર સદા શ્રેષ્ઠ હોવા જોઈએ. વિવેક કહે છે આપણે મર્યાદા અનુસાર ચાલવાનું છે, વર્તવાનું છે. ખરાબ વિચારો કરવાથી આત્મા

ડંખે છે. પછી કહીએ છીએ કે કોણ જાણે મને શું થાય છે. ઊંડાણમાં જાઓ તો ખબર પડે. વિવેકવાન તરત જ પોતાની આંતરિક સ્થિતિ કેવી છે તે પારખી જાય છે. કોઈની વાતની અંદર અસર થાય છે. નાનકડો કાંટો પણ વધારે પીડા આપે છે. કોઈને દુઃખ આપ્યા છતાં દિલગીર (સોરી) કહેતા નથી. મારી ભૂલ છે એમ કબૂલ કરતા નથી. પછી આત્મા ડંખે છે. બહારથી કોઈ ગમે તેટલું છુપાવે પણ અંતરાત્મામાં તેનો ડંખ થાય છે. એકવાર પરમાત્માના દિલથી ઊતરી ગયા, તો આગળ વધી શકશો નહીં. દુનિયાનાં સર્વ સંબંધી દગો કરનારાં છે. એક પરમાત્મા પિતા સદા સુખ આપનારા છે. આપણે કોઈ ભૂલ કરીશું તો દુનિયાના લોકોને મનાવી લઈશું પણ ભગવાનને મનાવી શકીશું નહીં. તે ઘણું કપરું છે. તેથી જો સંપૂર્ણ બનવાનું લક્ષ્ય હોય, તો બધો સમય એ લગનીમાં રહેવાનું છે. સંપૂર્ણ બન્યા પહેલાં કર્મતીત બનવાનું છે. કોઈપણ કર્મબંધન આપણને પોતાની તરફ ન ખેંચે.

પાછલા કર્મોના હિસાબને ક્લીયર (ચુક્તુ)

કરો. નવાં ક્રિયેટ (જન્મ આપવો) ન કરો. પાછલાં કર્મોના ખાતાંને ચુક્તુ કરવાની લગની, ઘગશ હોવી જોઈએ. નવાં કર્મોનાં ખાતાં ઊભાં કરનાર કર્મતીત કઈ રીતે બનશે. સેવા કર્મતીત બનવા માટે કરો. કર્મબંધનમાં ફસાવા માટે નહીં. ઈશ્વરીય સેવા આપણને બંધનમુક્ત બનાવે છે. સેવાથી જે દુઆઓ મળે છે તે બાબને યાદ કરવામાં સહાયક બને છે. કોઈના પ્રત્યે ચિંતન ચાલે છે તો પણ કર્મબંધન બને છે. કોઈનાથી પ્રભાવિત થવાથી પણ બંધન જન્મે છે. જો ઘૃણા હોય તો તેવા સંકલ્પો જ જન્મે છે. તેથી સ્વયંને સદા ક્લીયર, સાફ રાખો. કર્મતીત અવસ્થાને સદા સામે રાખો. મુક્ત પંખી જ લાઈટહાઉસ બની શકે છે. કર્મતીત સ્ટેજને સામે રાખીને સેવામાં હાજર રહો તો ઈર્ષ્યા, દ્રેષ, માન-અપમાનની લાગણીથી મુક્ત રહી શકશો. તો સ્વયંને કર્મતીત બનાવો. સર્વ વાતોથી પોતાને મુક્ત કરતા જાઓ. તો સંપૂર્ણ બની જ જશો.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. ૨૨નું અનુસંધાન)

જ ડૂબશે. કંચન જેવી કાયાને બિનજરૂરી આકર્ષણની શી જરૂર ? કંચનને કાટ લાગતો નથી. કંચન છે, એનું પારખું કંચનને જોવાનું છે. આડંબર વ્યર્થ છે. દેહરૂપી શરીરમાં રહેલ આત્મા પવિત્રતાના પાત્રમાં ડૂબકી મારતો રહે તો તે કંચન જેવો પવિત્ર બને. આત્માને પવિત્ર રાખનાર ફક્ત એક જ શક્તિ છે અને તે યોગશક્તિ છે. સહજ રાજયોગથી યોગબળની પ્રાપ્તિ થાય છે. કંચનરૂપી પવિત્ર આત્માનો પારખું પરમપિતા પરમાત્મા શિવબાબા તેને પારખી લે છે અને કંચનરૂપી આત્માને પરમાત્માનો સાથ મળે છે. પરમાત્માના

સાથ આગળ પ્રકૃતિના ભૌતિક સુખો બિલકુલ નજીવા બની જાય છે.

જિંદગી એક નાટક છે. એને આરંભ અને અંત છે. એમાં વચ્ચે સુખદુઃખ, વેદના વ્યથા, આશાઓ, નિરાશાઓ વગેરે માયાઓ આવે છે. તો પછી આ બધું શા માટે ? માનવીએ સહજ રાજયોગથી યોગબળની પ્રાપ્તિ કરવી જરૂર છે. તેથી વાટમાં વચ્ચે આવતી વિદાયવેળાએ પણ ઉરમાં ઉમંગ છાઈ રહે છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

શ્રેષ્ઠ કર્મનો માપદંડ

Up.À<. ÉÃØíàÇ_Ä, iØSèi

જ્યારે કોઈ જિજ્ઞાસુ આ ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયમાં શિક્ષણ લેવા આવે છે ત્યારે પહેલા બે-ત્રણ દિવસોમાં જ એને એ વાત સ્પષ્ટ રીતે કહેવામાં આવે છે કે પવિત્રતા યા નિર્વિકાર મનોવૃત્તિને ધારણ કરવી અને યોગનો અભ્યાસ કરવો એ અમારા પુરુષાર્થના બે મુખ્ય સ્તંભ છે.

પછી પવિત્રતાની પરિભાષા આપતાં અમે એ સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે મનને નિર્વિકાર અને નિર્મળ બનાવવું યા વિચાર, વ્યવહાર, વ્યાપાર, આહાર વગેરેને સાત્ત્વિક બનાવવા અને જીવનમાં બ્રહ્મચર્ય, સંતુષ્ટતા, સહૃદયતા, શીતળતા અને મધુરતા, અનાસક્તિ અને ઉપરામતા, સાક્ષી સ્થિતિ અને ન્યારાપણું તથા નમ્રતા અને નિસ્વાર્થતા રૂપી દિવ્યગુણોને ધારણ કરવા એ જ પવિત્રતા છે. યોગના વિષયમાં પણ અમે સ્પષ્ટ સમજાવીએ છીએ કે વ્યાવહારિક જીવનમાં આત્માનો સર્વ સંબંધ પરમાત્મા સાથે જોડવો, એ જ્યોતિ સ્વરૂપ પિતાની યાદની લગનમાં મગ્ન થવું અથવા ઈશ્વરીય સ્મૃતિમાં સ્થિત થવું એ જ સહજ રાજયોગ છે.

અમે એ માનીએ છીએ કે પવિત્રતા અને યોગ એ બે મુખ્ય ઈશ્વરીય વરદાન છે. જેમાં સર્વ વરદાન સમાયેલાં છે. આ વરદાનો પ્રાપ્ત કરવાથી કંઈ પણ મેળવવાનું રહેતું નથી. આ બે વરદાન અમારા પુરુષાર્થ રૂપી નાવનાં બે હલેસાં સમાન છે. જેના દ્વારા આપણે આપણી નાવને પાર કરી શકીએ છીએ. એવું પણ કહી શકાય કે આ બંને પાંખો છે જેનાથી આત્મા રૂપી પક્ષી ઉડવામાં સમર્થ બની જાય છે અને પોતાના ધામમાં જવા માટે યોગ્ય બની જાય છે. આ બંને કાતરનાં બે ભાગ જેવાં છે. જેનાથી આપણે કર્મોના બંધનોને અથવા

વિકારોરૂપી દોરીઓને કાપીને એનાથી મુક્ત બની શકીએ છીએ. આ રીતે પવિત્રતા અને યોગના એટલા ફાયદા ગણાવી શકાય છે અને એને એટલી ઉપમાઓ આપી શકીએ છીએ કે જેનાથી એ સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે આ બંનેને સાથે રાખીને કરેલા પુરુષાર્થને શ્રેષ્ઠ પુરુષાર્થ કહેવામાં આવે છે.

આપણ સર્વને એ ખબર છે કે પોતાના જીવનની વ્યવસાયિક યા પારિવારિક જવાબદારીઓ નિભાવવા માટે આપણે સર્વને વિવિધ પ્રકારનાં કર્મોમાં વ્યસ્ત રહેવું પડે છે. કોઈ કાપડનો વેપાર કરે છે તો કોઈ મોટર પાર્ટસનો. કોઈ ઓફિસમાં જાય છે તો વળી બીજું કોઈ દવાની દુકાન કરે છે. પોતાની આજીવિકા - ઉપાર્જન માટે કોઈને પણ વ્યવસાય કરવાની ના તો નથી પરંતુ હા જે કોઈ કર્મ પવિત્રતા અને યોગ રૂપી આપણા પુરુષાર્થમાં વિઘ્નરૂપ બને છે તો એ માટે વિચારવાની અથવા સલાહ મેળવવાની આપણી જવાબદારી થઈ જાય છે જેથી આપણો તે વ્યવસાય આપણને ઈશ્વરીય વરદાન લેવામાંથી વંચિત ના કરી દે. વ્યવસાયને વિઘ્નને બદલે સાધન બનાવવો અથવા પોતાની યોગ સાધનામાં એને સહયોગી બનાવવો એજ આપણું કર્તવ્ય છે. જે તે આપણી પવિત્રતા અથવા આપણા યોગીજીવનની ધારણાઓને ક્યાંક નબળી બનાવતો જણાય તો એ વિઘ્નને દૂર કરવા માટે ઉપાય કરવો જરૂરી છે. આપણે એમ ના કહી શકીએ કે મારો ઇંદો જ એવો છે. આપણી પવિત્રતા અને આપણા આ

પુરુષાર્થમાં તે અડચણરૂપ છે, તો અવશ્ય આપણે એનો ઉકેલ લાવવા તરફ ધ્યાન આપવું જોઈએ.

આ રીતે પવિત્રતા અને યોગ આપણી ધારણાઓનો માપદંડ છે. આપણે શું કરવું જોઈએ અને શું ના કરવું જોઈએ એ પ્રશ્નના ઉત્તર માટે નિર્ણય કરવો એ પરીક્ષા છે. કોઈ એનાથી મુક્ત હોય, નિવૃત્ત જીવન ગાળતા હોય અથવા પ્રભુસમર્પિત જીવન જીવતા હોય એણે પવિત્રતા અને યોગરૂપી પુરુષાર્થમાં તો દરરોજ આગળ વધવાનું જ છે. પોતાના ઘરની પરિસ્થિતિઓને પોતાના પુરુષાર્થ માટે અડચણ માનવી યા સમર્પિત જીવનની કોઈ મુશ્કેલીને કારણ માનવું તે એક રીતે જોઈએ તો પોતાના પુરુષાર્થના ઢીલાપણાના ઔચિત્યને સમર્થન આપવા બરાબર છે. આ સ્વયંને નુકસાન કરે છે અથવા પરમાત્મા દ્વારા મળનારાં અણમોલ વરદાનોથી વંચિત કરે છે. આ ઈશ્વરાનુભૂતિ નથી પણ પરિસ્થિતિ અનુભૂતિ છે. દરેક વ્યક્તિના જીવનમાં આમ બને છે.

જેઓ નબળા અને હતાશ હોય છે તેઓ જ પરિસ્થિતિઓ અને અડચણોનું વર્ણન કરતા રહે છે. તેઓ પોતાની નિષ્ફળતાઓ માટે પરિસ્થિતિને દોષિત બનાવે છે. જે મહાવીર હોય છે તેઓ પરિસ્થિતિ સામે લડીને તેને પાર કરે છે. એમનું વર્ણન સદા સફળતાના પ્રસંગમાં કરવામાં આવે છે. તેથી કોઈ માતા કહે છે કે એનો પતિ પવિત્રતા અને દિવ્યગુણોની ધારણામાં ચાલતો નથી યા કોઈ પતિ કહે છે કે એની પત્ની પવિત્રતા અને યોગની ઈચ્છુક નથી, યા કોઈ યુવક જણાવે છે કે એના ઘરના લોકો એની વાતોની મજાક ઉડાવે છે અને સહયોગી નહીં બનીને એના માર્ગમાં અડચણો નાખે છે તો એણે વિચારવું જોઈએ કે આપણે પવિત્રતા અને યોગ રૂપી વરદાનને તો કોઈ પણ હાલતમાં છોડી શકતા નથી. તેથી અડચણોરૂપી કારણોનું વર્ણન કરવાને બદલે આપણે ઘરના

અન્ય સભ્યોને સહયોગી કઈ રીતે બનાવીએ યા જ્યારે તેઓ સહયોગી બનતા નથી તો એમના દ્વારા નાખવામાં આવતી અડચણોને દૂર કઈ રીતે કરીએ ? ઈશ્વરીય નિશ્ચયની આ નિશાની છે, ચિંતનશીલ વ્યક્તિની આ ઓળખે છે. સાચા પુરુષાર્થોનો આ પુરુષાર્થ છે. રોકાઈ જવું તેનું કામ નથી. આગળ વધવું તેજ તેનું કામ છે.

સેવાના કાર્યમાં રહેલ કોઈ ગૃહસ્થી યા સમર્પિત વ્યક્તિ સેવાના કારણે કોઈ સંઘર્ષમાં પડી જવાના કારણે પોતાની પવિત્રતા અને યોગની સ્થિતિમાં મહાન બનવામાં અડચણો અનુભવે છે તો તેણે પહેલાં પોતાની સ્થિતિને પવિત્રતા અને યોગથી વ્યવસ્થિત બનાવે કારણ કે શ્રેષ્ઠ સ્થિતિ જ બીજાઓની શ્રેષ્ઠ સેવા કરી શકે છે. આ એક નિયમ છે કે મનુષ્યની જેવી સ્થિતિ હોય છે તેવી જ તેની કૃતિ પણ હોય છે. જેવો રચયિતા હોય છે તેવી તેની રચના હોય છે. સેવા પણ આપણી પવિત્રતા અને યોગની સ્થિતિને મહાન બનાવવાનું એક સાધન છે. જો આપણે તેને સાધનના રૂપમાં અપનાવી શકતા નથી તો જરૂર આપણા તરફથી તેમાં કંઈ ખામી રહી ગઈ છે. તેને દૂર કરવી તે આપણા માટે હિતકર છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

ધ્યારાં બાળકો, ‘પવિત્રતા જ યોગી બનવાનું પહેલું સાધન છે, પરમાત્મ સ્નેહનો અનુભવ કરવાનું સાધન છે. સેવાની સફળતાનો આધાર છે.’

* * *

ધ્યારા બાળકો - ‘તમારા દરેક કર્મ દિવ્ય ચારિત્ર્યના રૂપમાં હોય, ચતુરાઈના નહીં. તમારા શ્રેષ્ઠ કર્મ દ્વારા પરમાત્માની પ્રત્યક્ષતા થાય.’

પ્રસન્નતાના પથ પર Úp.À<. ìääëPíÚõP

મુશીને પ્રભાવિત કરનારી માન્યતાઓ

પ્રશ્ન : FÝëßõ ±ëÕHëõ ÀëÜ
ÀßëääëPð_ èùÝ Èõ İÝëßõ
±ëÕHëù ±õ ±PðÚä Èõ Àõ Öõ
Cëb_ ÜðUÀõá èùÝ Èõ. Èõ
ØßßùÉPë_ pyí ×Ýõáë_ èùÝ Èõ.
çäyPí 'EÈë±ùPð_ çLÜëP ÀßÖë_
±ëÕHëõ ØÚëHëPí çë×õ Àßäð_
Öíõ Èõ ?

ઉત્તર : ઘરમાં કરવાનાં કાર્ય અંગે જે સર્વની સંમતિ લઈને બનાવવામાં આવે, તો સૌને લાગશે કે આપણે સાથે મળીને આ નિયમો બનાવી રહ્યા છીએ. પછી બનાવેલા નિયમો પ્રમાણે કાર્ય થાય છે કે નહીં તે ચેક નહીં કરવું પડે. બાળકોએ સ્વયં નિયમ બનાવ્યા છે એટલે તેનું પાલન કરે છે. ફટાકડા ફોડવા તે સારું નથી. પ્લાસ્ટીકની કોથળીઓ સારી નથી તો આપણા કરતાં બાળકો તેનું વધારે પાલન કરે છે. કારણ કે શાળામાં એમને સમજાવવામાં આવે છે. એનાથી કઈ કઈ હાનિ થાય છે. બાળકો તેના મહત્ત્વને સારી રીતે સમજે છે. તમે ઘરમાં કહેશો, તો કોઈ માનશે નહીં. બાળકો પોતાના દોસ્તો સાથે બહાર જઈને ફટાકડા ફોડશે.

પ્રશ્ન : સૌથી વધારે તો સ્કૂલોમાં ફોડે છે પછી ઘરોમાં છુપાઈને ફોડે છે ?

ઉત્તર : ÚëâÀùPõ çëßið_ àð_ ?
ÀùË<_ àð_ ? ±õ çÜ½äi±õ.
İPHëýÝ ÚëâÀùPõ Àßäë Øù.
ÚëâÀùPí ¢ÜßPí ÀZëë ÜðÉÚ
±õPõ çÜ½äù. ÚëâÀù Àõ' ÀùË<_

Àßí ß ëë_ èùÝ :
±õÜPõ ÈùÁí±õ Ö
Ã Ü Ö ð_ P × í
ääÖëäßHëPõ ½õ
ÚëâÀù µÕß ä
±ëÕäð_ Öíõ Èõ.

આપે બાળકોને કોઈ વાત જબરદસ્તીયા કહી કે આ વાંચશો નહીં. આ જોશો નહીં. આ લોકો સાથે આવી વાતો કરશો નહીં. આજકાલ ઘણું બધું થઈ રહ્યું છે. બહાર ગયા પછી આપ શું કરશો ? એને ચેક કરશો ? બાળક કોમ્પ્યુટર ઉપર બેઠું છે એ સમયે તમે શું ચેક કરશો ? તે શું જુએ છે, શું નથી જોતો એ ઊભા ઊભા કેટલા સમય સુધી ચેક કરશો ? બાળકો ઉપર જબરદસ્તી કરતાં તેનામાં તે કરવાની ભાવના પ્રબળ બનશે. પણ સમજદારીની સાથે, જાગરુકરતાની સાથે, ગંભીરતાની સાથે એમની સાથે વાત કરશો, તો આપ એમને સશક્ત બનાવશો. પછી તેઓ સ્વયં તેને પોતાનો દૃષ્ટિકોણ બનાવશે. તો તેનું પાલન કરવું સરળ બની જશે.

પ્રશ્ન : એ વાત એને સમજાય તો મારી એની પાસેથી અપેક્ષા પૂરી થઈ જાય છે ?

ઉત્તર : કેટલી સારી વાત થઈ. એક તો મેં આપના દૃષ્ટિકોણને સમજીને તેને અપનાવ્યો. મને તેમ કરવું સારું લાગ્યું. પતિ-પત્નીનું, માતા-પિતાનું, બાળકોનું આ ઘણું વધારે દબાણ છે. આજે

બાળકો દબાણમાં છે. એમને લાગે છે કે અમારે માતાપિતા માટે આ બધું કરવું પડે છે. બાળકો સમક્ષ એ અપેક્ષાની યાદી બનાવીએ છીએ ત્યારે તેને સ્વયં પૂર્ણ કરવાનું વિચારીએ છીએ. આપણે બાળકો સમક્ષ સારા બનીએ છીએ. બાળકો સમક્ષ અપેક્ષાની યાદી બનાવતાં પહેલાં એ હોવું જોઈએ કે ખુશી જળવાઈ રહે. મારું મન શાંત રહેશે, તો અપેક્ષાઓ પૂરી થશે. આમાંથી કોઈ વાત ખરાબ થઈ જાય છે, તો મન અશાંત થાય છે.

પ્રશ્ન : નળમાં પાણી આવ્યું નહીં, તેથી હું અશાંત થઈને ?

ઉત્તર : ÜëÍí ±ÖöZëë èÖí Àö ÖëHëí ±ëääö_ ½ö´±ö.

પ્રશ્ન : ક્યારેક આપણને એ ખબર પણ પડતી નથી કે મેં અપેક્ષા રાખી હતી ?

ઉત્તર : પહેલાં આપની કઈ કઈ અપેક્ષાઓ છે તેની યાદી બનાવો. મારી સ્વયં માટે અપેક્ષા છે. ખુશી, શાંતિ અને સ્થિરતા. પહેલાં આ ગ્રણને રાખીએ છીએ. બીજી તેના પછી રાખીએ છીએ. એનાથી એ પરિણામ આવશે કે કોઈ મારી અપેક્ષાઓ મુજબ વર્તશે નહીં, તો મારે એ યાદ રાખવું પડશે કે મારી સ્વયં પાસે એ પહેલી અપેક્ષા છે કે શાંત રહેવું. જ્યારે આપ મારી સાથે વાત નહીં કરો, તો પણ હું અશાંત થઈશ નહીં.

પ્રશ્ન : ½ö pâÜë_ ÖëHëí ±ëTÝö_ ÞèÜ Ýë Íÿë´äí çÜÝçí ±ëTÝü ÞèÜ Öü ±ëÖHëí Öèöáí ÖþìÖì;Ýë ±äë_Ö ×äëþí èüÝ Èö ?

ઉત્તર : કારણ કે આપ સૌની પાસેથી અપેક્ષા રાખી રહ્યાં છો. આપની ઘણી બધી અપેક્ષાઓ છે. એમાં એક અપેક્ષા એ ઉમેરી દો કે ગમે તે થાય સૌ પ્રથમ મારે સ્વસ્થ રહેવું છે.

પ્રશ્ન : એને કઈ રીતે યાદ રાખીએ ?

ઉત્તર : ધીરે ધીરે તે આપની બીલીફ સીસ્ટમમાં સેટ થઈ જશે. કારણ કે આપના જૂના દૃષ્ટિકોણને બદલે છે. તો પહેલાં મારે શાનું ધ્યાન રાખવાનું છે. પહેલાં મારે પોતાનું ધ્યાન રાખવાનું છે. આપણા દૃષ્ટિકોણને તપાસવાનો છે કે બીજા મારા કહ્યા અનુસાર કરવાનાં નથી. વ્યવહાર કરવાનાં નથી. તે આપણે સમજવું પડશે.

પ્રશ્ન : ગમે ત્યારે ગમે તે બની શકે છે. એનો મતલબ કે જેવી કોઈ પરિસ્થિતિ આવે છે તો આપણી બીલીફ સીસ્ટમ આપણને એ સંકેત કરે કે હું સ્થિર છું ?

ઉત્તર : શું આપણે આપણા વિચારો અનુસાર અપેક્ષાઓ રાખીએ છીએ ? અપેક્ષાઓ એક ખાસ વિચાર છે. આપણે માનીએ છીએ કે સૌ લોકોએ મારા દૃષ્ટિકોણ મુજબ ચાલવું જોઈએ કારણ કે તે ખરાબ છે. હું સ્વસ્થ છું, તો મારો દૃષ્ટિકોણ પણ સ્વસ્થ છે. તો એ ભાવના અનુસાર ચાલવું જોઈએ. શું આ સંભવ છે ? આમ કઈ રીતે બની શકે ? સૌ કોઈ મારા દૃષ્ટિકોણ મુજબ ચાલે તે અસંભવ બાબતની આપણે આશા રાખી રહ્યા છીએ આપણે અસંભવ ચીજનો સ્વીકાર કરી લઈએ છીએ જ્યારે તેમ થતું નથી તો આપણે અશાંત થઈ જઈએ છીએ. પછી આપણે નિર્ણાયક બનીએ છીએ. જેનાથી આપણા મનમાં ઘણી બધી વાતો ભેગી થઈ જાય છે. આપણે ઈચ્છીએ કે કોઈ મારી સાથે સારી રીતે વાત કરે. જો તેમ થયું નહીં, તો તેનું કંઈ કારણ હશે. એક તો આજે આપનો મૂડ ખરાબ નહીં હોય. એવું પણ બને કે કોઈએ આપને મારા વિશે કંઈક કહ્યું હોય. તેથી હું આપના પ્રત્યે નિર્ણાયક, દોષદૃષ્ટિ રાખું છું. જે મારા મન સુધી જ સીમિત નહીં રહે. વાણીમાં પણ આવશે અને હું લોકોને બોલીશ.

પ્રશ્ન : જ્યાં સુધી તેનું કોઈ પરિણામ નહીં આવે ત્યાં સુધી હું નિર્ભય આપીશ નહીં. ત્યાં સુધી એ વિચાર મારા મનમાં ચાલતો રહેશે ?

ઉત્તર : કારણ કે આપણે શો નિર્ભય કરવાનો છે ? મારો આ વિશ્વાસ છે. આપે તો મારી ભાવનાનું પાલન કર્યું નહીં તો મારે એક જ નિર્ભય કરવાનો છે અને તે એ કે આપ ખોટા છો. એ તો મને પહેલાંથી જ ખબર હતી. મારે માત્ર એજ નિર્ભય કરવાનો છે કે હું સાચો છું. બીજા ખોટા છે. આ તો આપણે આખો દિવસ કરીએ છીએ. જેમ આપ બોલી રહ્યા છો કે તે ખોટું છે તે રીતે આપણે પણ ખોટા છીએ. આ સ્વીકાર કરવા માટે આપણે તૈયાર થતા નથી. દરેકની કાર્ય કરવાની પદ્ધતિ અલગ અલગ હોય છે. સૌની પોત પોતાની અવસ્થા છે. પોત પોતાની કાર્ય કુશળતા છે. જવાબદારીથી કામ કરવાનું આપનું લક્ષ્ય છે પણ જ્યારે આપણે તે જવાબદારીઓને અપેક્ષા સાથે જોડી દઈએ છીએ ત્યારે આપણી ઉપયોગિતા માટે એક સમસ્યા બની જાય છે.

ઉદાહરણ તરીકે લઈએ તો એક વ્યક્તિ ઓફિસમાં જવાબદારીપૂર્વક કાર્ય કરે છે. દિનરાત કામ કરે છે. જવાબદારીપૂર્વક કાર્ય કરવું એ એની ઓળખ છે. પ્રમાણિકતા એની ઓળખ છે. તે કદી જૂઠું બોલતો નથી, સદા સત્ય જ બોલે છે. પછી એ બીજાઓ પાસે એ અપેક્ષા રાખે છે કે બધા આવા જ હશે. પણ કોઈ એટલી જવાબદારીથી, એટલી પ્રમાણિકતાથી વ્યવહાર કરવું નથી તો એની એ ઓળખ એના માટે અશાંતિનું કારણ બની જાય છે. કારણ કે દરેક માનવના વિચારો અલગ અલગ હોય છે.

અપેક્ષા અર્થાત્ આપણે જેવા છીએ, આપણા જેવા વિચારો છે તેવા જ બધા લોકો હોવા જોઈએ. આવું કદી બનવાનું નથી. જેવા આપ અશાંત થાઓ તો ચેક કરો કે આપ કોની પાસેથી કઈ

અપેક્ષા રાખી રહ્યા હતા. કોઈ વાત આપને સારી લાગે છે તો તેની બીજા સાથે વાત કરો. તે વાત બાળકોને કરો. માત્ર પોતાને એ યાદ અપાવી દો કે તે પ્રમાણે નહીં થાય, તો હું દુઃખી નહીં થાઉં. ધીરે ધીરે બીજા લોકો આપને સારા લાગવા લાગશે. કારણ કે આપે એનો સ્વીકાર કર્યો. જેમ આપ એમનો સ્વીકાર કરશો તેમ તેમ તેઓ આપણી વાતનો પણ સ્વીકાર કરશે. જે વાત આપણે એમને કહી રહ્યા છીએ તેમ બીજાઓનો સ્વીકાર કરવો અર્થાત્ એમને સશક્ત બનાવવા. સ્વીકૃતિની ઉર્જા આપવાથી તેઓ સારું યોગદાન આપી શકે તેવી શક્તિ તેમને મળે છે. અપેક્ષાઓને સરળતાથી છોડી દેવું અઘરું છે. પણ એ ધ્યાન રાખવાનું છે કે અપેક્ષાઓ ના સંતોષાય છતાં આપણે અશાંત બનવાનું નથી. એટલે પહેલાં મારે મારી અપેક્ષાઓને પૂરી કરવાની છે.

પ્રશ્ન : સ્વયં માટે અપેક્ષાઓ રાખવી તે એક મોટી વાત છે. જેમ જેમ આપણે દૃષ્ટિકોણ સંબંધી કાર્ય કરીએ છીએ તેમ તેમ નાની નાની અપેક્ષાઓ પૂરી થઈ શકે છે ?

ઉત્તર : આપણી સાથે જેટલા પણ સહાયકો છે તે દરેકની પોતપોતાની અવસ્થા છે, કૌશલ છે. હું કોઈ વરિષ્ઠપદ પર છું એનું કારણ મારામાં કોઈ વિશેષતા છે. આપની બધી વિશેષતાઓ અને કાર્યકુશળતાની સાથે આપનામાં વરિષ્ઠ તરીકે એક અપેક્ષા છે. આપની નીચે કામ કરનારાઓની ગુણવત્તા, ક્ષમતા અને દક્ષતાની વૃદ્ધિ કરવી તે આપનું કાર્ય છે. આપણે વિચારીએ છીએ કે મારામાં જે કાર્ય કુશળતા છે એવી કાર્યકુશળતાની કક્ષા મારા હાથ નીચેના માણસોમાં પણ સ્વાભાવિક રીતે હોવી જોઈએ. જે સંભવ જ નથી. ક્યારેક એવું બને કે આપણા કરતાં આપણા હાથ

(અનુસંધાન પેજ નં. ૧૯ પર)

સંસ્કાર પરિવર્તન ગહન તપસ્યા

Úí.Àõ. çñÝý, ÜëµLË ±ëÚð

સંસ્કારોની જટિલતા યોગ-સાધનાના અલૌકિક જીવનમાં સૌથી વધારે બાધક છે. એક સફળ યોગી કદી સંસ્કારોને આદીન થતો નથી. જ્યાં સંસ્કારોની આદીનતા હોય છે. ત્યાં વિચારોની મહાનતા હોતી નથી. જે વિચારો જ મહાનતાની ગહનતા સુધી નથી પહોંચતા, તો સાધક સાધારણ બની રહે છે. અનેક રાજયોગી કેટલાંયે વર્ષો સુધી સંસ્કારો સાથે સંઘર્ષ કરવા છતાં પણ સંસ્કારોના સ્વામી બની શક્યા નથી. જે ક્રોધને સાથે લાવ્યા હતા. તો જીવનયાત્રામાં એનો સાથ છોડ્યો નહીં, તેના પરિણામે બીજાઓ તેને યોગી માની શકતા નથી અને તેઓ પોતાના યોગી જીવનથી સંતુષ્ટ પણ બની શકતા નથી.

સંસ્કાર પરિવર્તનથી વિશ્વ પરિવર્તન આ છે પ્રેરણા સ્ત્રોત સમું ઈશ્વરીય મહાવાક્ય. સમગ્ર સંસાર જ્યારે આપણા જીવનનું પરિવર્તન જોશે, એટલું જ નહિ જ્યારે આપણા જીવનમાંથી એમને દૈવી સંસ્કારોની ઝલક જોવા મળશે, તો તેઓ ઈશ્વરીયકાર્યની સત્યતાને નકારી શકશે નહીં. તો આપણે આપણા સંસ્કારોને દિવ્ય સંસ્કારોમાં બદલવાના છે.

આજે જો સંસાર પર એક નજર દોડાવીએ તો લગભગ સર્વ મનુષ્યોના સંસ્કાર દિવસે દિવસે આસુરી બની રહ્યાં છે. પતનની તીવ્ર ગતિને કારણે કોઈપણ મનુષ્ય પોતાના સંસ્કાર પરિવર્તનનો વિચાર કરતો નથી. વળી એ જોવામાં આવે છે કે કોઈ બાળકમાં ક્રોધના સંસ્કાર છે યા બુદ્ધ બોલવાના સંસ્કાર છે તો ઉંમર વધવાની સાથે તે સંસ્કાર વધારે જટિલ બનતા જાય છે. અને જીવનના અંતિમ ભાગમાં તે સંસ્કાર એની તકલીફોનું કારણ બને છે.

આજે સંસારમાં માનવ તેના સંસ્કારોથી જ વધુ દુઃખી છે. સંસ્કારવશ તે સ્વયં પણ દુઃખી થાય છે અને બીજાઓને પણ દુઃખી બનાવે છે. સંસ્કાર પરિવર્તનનો માર્ગ હવે સ્વયં સર્વ સમર્થ પરમાત્માએ સૂચવ્યો છે. એમણે આપણા મૂળ સંસ્કારોની યાદ અપાવીને આપણા સ્વમાનને જગાડ્યું છે અને ફરીથી એ આદિ સંસ્કારો દેવતાઈ સંસ્કારોને જીવનમાં લાવવાનો સરળ માર્ગ બતાવ્યો છે. એ ઈશ્વરીય પથ પ્રદર્શનના આધારે હજારો આત્માઓ આજ સુધી પોતાના સંસ્કારોને શ્રેષ્ઠ બનાવી ચૂક્યા છે.

કોઈના સંસ્કારો ઘણી તીવ્રતાથી બદલાય છે અને કોઈને એમાં વર્ષોનો સમય લાગે છે. જે એનાં કારણો પર દૃષ્ટિપાત કરીશું તો કેટલાંક રહસ્યો આપણા ધ્યાન ઉપર આવે છે. જે વ્યક્તિ પોતાના સંસ્કારોને જાણે છે અર્થાત્ એને બદલવાનો ટૂટ સંકલ્પ કરીને સારી વિધિ અપનાવે છે. તો તે તીવ્રતાથી સફળતાના શિખર સુધી પહોંચી શકે છે. પરંતુ જે સાધક સદા બીજાઓને જ દોષ આપે છે. તે તો પોતાના સંસ્કારોની દુર્બળતાને જાણી શકતો નથી અને તે માટે કોઈ પુરુષાર્થ કરતો નથી. પરિણામે વિંદગીપર્યંત તે સંસ્કારોને આદીન રહે છે. તો આપણી આપણા સંસ્કારો ઉપર પક્કડ હોય, તે પહેલી જરૂરિયાત છે.

સૌમાં સર્વ નબળા સંસ્કારો હોતા નથી. ખરાબ સંસ્કારની પાછળ બીજા કેટલાયે સંસ્કારો જોડાયેલા છે. તો પુરુષાર્થી પોતાના એ મૂળ ખરાબ સંસ્કારને જાણી લે. તો સમગ્ર સંસ્કારોનું પરિવર્તન સાહજિકતાથી થઈ શકે છે.

તો અહીં કેટલાક સંસ્કારોની યાદી આપી

છે. તેને જોઈને કોઈપણ પુરુષાર્થી પોતાનું અવલોકન કરી શકે છે કે એનામાં ક્યા ક્યા નબળા સંસ્કાર છે. જે તેના માર્ગમાં અવરોધરૂપ છે. એક ધ્યાનમાં રાખવા જેવી વાત એ છે કે આપણે પોતાના નબળા સંસ્કારોનું સમર્થન ન કરીએ, કે તે તો હોય. જો આપણે આપણા આદર્શ સંપૂર્ણ સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લાવીએ તો આપણને સ્વાભાવિક રીતે સમજાશે કે આપણા આવા સંસ્કાર હોવા જોઈએ નહિં.

તો આ સંસ્કાર યોગીઓને શોભતા નથી. આપણે એ જાણીએ છીએ કે આપણે જ તે ઈષ્ટ દેવીદેવતાઓ છીએ કે જેની ભક્ત પૂજા કરે છે. જેમની પ્રતિમાઓનાં મુખ આજે પણ શ્રેષ્ઠ પ્રેરણા આપે છે. જેમની મૂર્તિઓના મુખના દર્શનો માટે તરસ્યા ભક્તો, તરસ લાગવા છતાં તેને સહન કરીને પણ બહાર ગરમીમાં લાઈનમાં ઊભા રહે છે. આવા ઈષ્ટને, આ સંસ્કારો ક્યાંથી શોભે ? આ વિચાર કરવા જેવો વિષય છે. ઉદાહરણ તરીકે જો કોઈ દેવી આંસુ સારતી હોય, યા કંઈક માંગતી હોય યા બીજાઓને ધમકાવતી હોય યા સ્વયં પરેશાન રહેતી હોય તો તેની ભક્તો પર કેવી છાપ પડશે ?

તો સંસ્કારોની યાદી નીચે પ્રમાણે છે, જેનો આપણે ત્યાગ કરવાનો છે.

- અપવિત્રતાના ખરાબ સંસ્કાર, જે વારંવાર આત્માને દૈહિક આકર્ષણ તરફ લઈ જાય છે.
- રડવાના યા રિસાવાના સંસ્કાર.
- મૂડ ઓફ કરવાના યા નાની નાની વાતોમાં નારાજ થવાના સંસ્કાર.
- જલદીથી નારાજ થવાના સંસ્કાર તથા સદા અસંતુષ્ટ થવાના સંસ્કાર.
- આળસના સંસ્કાર, આજનું કામ કાલ ઉપર રાખવાના સંસ્કાર.

- લગાવ (આસક્તિ), ઝૂંકી જવાના તથા સત્વરે પ્રભાવિત થઈ જવાના સંસ્કાર.
- કડવું બોલવાના સંસ્કાર યા બહુ બોલવાના સંસ્કાર.
- ધમકાવવાના સંસ્કાર તથા બીજાઓનો તિરસ્કાર કરવાના સંસ્કાર.
- જલદીથી ખોટું લાગી જવાના સંસ્કાર.
- કામ અધૂરું મૂકવાના સંસ્કાર યા રસપૂર્વક કામ ન કરવાના સંસ્કાર.
- ઈર્ષ્યા, ઘૃણા તથા પરચિંતનના સંસ્કાર.
- વેર વિરોધ કરવાના સંસ્કાર.
- ઉદાસ તથા નિરાશ થવાના સંસ્કાર.
- ચીડિયાપણાના સંસ્કાર યા નાની નાની વાતોમાં ગુસ્સે થવાના સંસ્કાર.
- ભયભીત થવાના સંસ્કાર.
- પરેશાન થવાના સંસ્કાર.
- લોભના સંસ્કાર, સંગ્રહ કરવાના સંસ્કાર તથા સદાયે માગતા રહેવાના સંસ્કાર.
- દુઃખ આપવાના સંસ્કાર, તંગ કરવાના સંસ્કાર યા દુઃખી રહેવાના સંસ્કાર.
- અલગ અલગ રહેવાના સંસ્કાર અર્થાત્ મિલનસાર ન બનવાના સંસ્કાર.
- કડક રહેવાના સંસ્કાર.
- જુહુ બોલવાના યા ચોરી કરવાના સંસ્કાર.
- નાજુકપણાના સંસ્કાર.

આપણે પહેલાં સ્વયંના પછી બીજાઓના સંસ્કાર બદલવાના છે. જો આપણે આપણા સંસ્કારોનું પરિવર્તન નહીં કરીએ તો યોગ દ્વારા પ્રાપ્ત કરેલી શક્તિઓ વ્યર્થ ચાલી જાય છે. કારણ કે આપણો ચહેરો એ આપણા સંસ્કારોનું પ્રતિબિંબ છે. પરિણામ સ્વરૂપે સેવાક્ષેત્ર પર પણ

આપણી રુઢાનિયતનો પ્રભાવ ક્ષીણ થઈ જાય છે. આપણામાં આત્મબળ પણ રહેતું નથી અને આત્મવિશ્વાસની પણ ઊણપ અનુભવાય છે.

તો જે પણ સંસ્કારને આપણે બદલવા ઈચ્છીએ તેની પાછળ આપણે પડી જઈએ અને એક માસની તપસ્યા કરીએ, તો અવશ્ય જ દૃઢતા દ્વારા આપણે સફળતાના અધિકારી બની જઈશું.

સંસ્કાર પરિવર્તનની ચાર વિધિઓ

૧. જ્ઞાનબળ દ્વારા : આપણે એ સંસ્કારોનું પૂર્ણ વિશ્લેષણ કરીએ તથા જ્ઞાનબળથી એનું પરિવર્તન કરીએ.
૨. યોગબળ દ્વારા : યોગની બીજરૂપ સ્થિતિ દ્વારા સંસ્કારોનું બીજ પણ નષ્ટ થઈ જાય છે. તો બીજરૂપ સ્થિતિ દ્વારા સંસ્કારોને બીજ સહિત નષ્ટ કરવાના છે.
૩. પોતાના શ્રેષ્ઠ સ્વમાન દ્વારા : શ્રેષ્ઠ સ્વમાન દ્વારા આપણા શ્રેષ્ઠ સંસ્કારોને પ્રગટ કરીએ.
૪. પોતાના ઈશ્વરીય સંસ્કારો દ્વારા : આપણે આપણા ઈશ્વરીય સંસ્કારોને જાણીએ અને તેને કાર્યમાં જોડીએ.

સમજો કે કોઈ આત્મામાં 'ફીલીંગ'નો બહુ ખરાબ સંસ્કાર છે. તે કંઈ પણ સહન કરી શકતો નથી. પ્રત્યેક નાની વાતની ફીલીંગ એની ખુશી હણી લે છે. એનો મૂડ ઓફ થઈ જાય છે. ફલ સ્વરૂપ તે રડે છે અને જીવનમાં ઉદાસીનતા, નિરાશા તથા એકલાપણાનો અનુભવ કરે છે. આ સર્વ લક્ષણ એક જ ફીલીંગના સંસ્કાર છે. ફીલીંગ બીજ છે. અને આ સર્વ વૃક્ષ છે.

હવે આપણે જ્ઞાનબળથી તેનું વિશ્લેષણ કરીએ. આપણે પોતે પોતાની જાતને પૂછીએ કે હું આટલું ફીલ કેમ કરું છું. કોઈએ મને કંઈક કહ્યું તો શું થયું? હું એટલો નાજુક શા માટે બનું કે કોઈ મને કંઈ પણ ના કહે.

હવે જ્ઞાનબળનો ઉપયોગ કરીએ. હું આજથી ગમે તે વાત હોય તેને હળવી રીતે લઈશ, ગંભીરતાથી નહીં. દરેક વાત ઉપર હાસ્ય કરીશ. હું તો જ્ઞાની છું. હું આટલો કમજોર શા માટે બનું? મારે તો મહાન ઈશ્વરીય કાર્યો કરવાનાં છે. ભગવાને મારામાં આશા રાખી છે. હું તો ભરપૂર આત્મા છું. ભગવાન મારા માટે ખુશીઓનો ખજાનો લાવ્યા છે. હું ખુશી લુપ્ત શા માટે કરું? વગેરે વગેરે.. આ પ્રકારે ચિંતન કરીને સ્વયંને શક્તિશાલી બનાવવા જોઈએ અને દિવસેદિવસે ફીલીંગ ઓછી કરવી જોઈએ. આપ પ્રતિજ્ઞા પણ કરી શકો છો કે આજથી હું ફીલ કરીશ નહીં. (ખોટું લગાડીશ નહીં) પછી ભલે કોઈ મને ગમે તે કહે.

આપણે એ પણ જોઈએ કે મારી ફીલીંગનું બીજું પણ કંઈ કારણ છે? આપણી કામનાઓ આપણને નબળા બનાવીને ફીલીંગમાં લાવે છે. આપણે બીજાઓ પાસેથી વધારે સ્નેહ તથા સહયોગની ઈચ્છા રાખીએ છીએ. જે પૂર્ણ ન થતાં આપણને ફીલીંગ આવે છે. તો બીજાઓ પાસેથી કામનાઓનો ત્યાગ કરો. આ રીતે સંકલ્પ બદલવાથી સંસ્કાર બદલાઈ જશે.

આ રીતે જેમ જેમ આપણો બીજરૂપનો અભ્યાસ વધશે, તેમ તેમ આત્મામાં બળ ભરાશે. અને આ સંસ્કાર પૂર્ણ રીતે લુપ્ત થઈ જશે. આપણે યોગની અગ્નિ પણ એટલી તીવ્રતાથી પ્રજ્વલિત કરવાની છે કે સંસ્કાર બીજ સહિત નષ્ટ થઈ જાય. જો કોઈ સંસ્કારનો અંશ પણ બાકી રહી ગયો તો વિનાશના સમયે વાતાવરણની મદદથી તે અંશ ફરીથી વૃક્ષ બનશે.

આ રીતે આપણે પોતાના સ્વમાનને પ્રગટ કરીએ. 'હું શિવ-શક્તિ છું.' 'હું પૂજનીય, દર્શનીય મૂર્તિ છું.' પોતાના આ સ્વમાનમાં રહીએ તો સ્વાભાવિક રીતે આપણને શરમ આવશે અને

આપણને લાગશે કે રડવું રીસાવું, ફીલીંગ, ઈર્ષ્યા, ઘૃણા આપણા માટે નથી. આપણે એનાથી ઘણા દૂર છીએ.

‘આપણે મહાન છીએ,’ ‘ભગવાનના વારસદાર છીએ.’ આ સ્વમાન તીવ્રતાથી આપણા સંસ્કારોને દિવ્ય બનાવશે. સ્વાભાવિક રીતે જ અંતઃમનમાંથી અવાજ આવશે. તમે મહાન છો. આ તમારા સંસ્કારો નથી. તમે તો રોયલ કુળનાં જ છો. તમારા તો દેવી સંસ્કાર છે અને સહજ એ રોયલ સંસ્કારોથી આપણે અલંકૃત બનતા જઈશું.

આ રીતે આપણે આપણા ઈશ્વરીય સંસ્કારોને પ્રગટ કરીએ. આપણા ઈશ્વરીય સંસ્કારો છે દાતાપણાના. વરદાતાપણાના. સુખદાતાપણાના, કરુણા તથા દયાના, ક્ષમા તથા પરોપકારના. આપણા આ સંસ્કારોને કાર્યમાં લગાડીશું તો નાના નાના સંસ્કારો એવી રીતે લુપ્ત થઈ જશે કે તે સંસ્કારો આપણા હતા જ નહીં. પરંતુ જરૂર એ વાતની છે કે આપણે આપણા આ ઈશ્વરીય સંસ્કારોનો સ્વીકાર કરી લઈએ. બીજાઓનું ઉદાહરણ ન લઈએ કે તેઓ પણ ઈશ્વરીય સંતાન છે. તેઓ પણ ભગવાનના વારસદાર છે. તેઓ શા માટે ઈશ્વરીય સંસ્કાર દેખાડતા નથી. તેઓ આપણને સુખ કેમ નથી આપતા. તેઓ આપણા પર કરુણા શા માટે કરતા નથી ? તેઓ તો આપણા કરતાં જૂના છે. પહેલાં એમણે કરવું જોઈએ. પરંતુ યાદ રહે કે જે ઈશ્વરીય સંસ્કારોને ધારણ કરશે તે ઈશ્વર સમાન બનશે. એમાં મોટા નાનાનો કોઈ પ્રશ્ન નથી. તો આ પ્રકારે આપણે આપણા કમજોર સંસ્કારોને ઓળખીને સમય પહેલાં તેને બદલીએ. સમય આપણને બદલનાર ન બને. કારણ કે આવનાર પ્રત્યક્ષતાનો સમય આપણને દિવ્ય સ્વરૂપમાં ભક્તો સામે રજૂ કરશે. જો આપણે આપણા જ સંસ્કારોને આધીન રહીશું તો આપણે આ મહાન

જીવનમાં કંઈ પણ કરી શકીશું નહીં. આપણી સાધના નિષ્ફળ જશે અને લોકો પણ આપણી મજાક કરશે.

આપણે તો આપણા સંસ્કારોને સરળ બનાવી દેવાના છે કે આપણે ફિરસ્તા બની જઈએ. પવિત્રતાના સંસ્કારથી સ્વયંને એટલા દિવ્ય બનાવવાના છે કે ભક્ત આપણામાં પોતાના દેવોનું દર્શન કરે. ઈશ્વરીય દાતાપણાના સંસ્કાર ધારણ કરીને આપણે તો કોટિ કોટિ આત્માઓની મનોકામનાઓ પૂર્ણ કરવાની છે. તો આપણે સ્વયંને પૂછીએ કે આપણે ક્યાં છીએ અને શું કરી રહ્યા છીએ ?

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. ૧૫નું અનુસંધાન)

નીચે કામ કરનારની વિશેષતાઓ પણ વધારે હોય. પણ આપણો આગ્રહ એમની કાર્યકુશળતાને છુપાવી દે છે.

પ્રશ્ન : આપણે ઉદાહરણો જોઈએ છીએ. જ્યાં મોટા મોટા ચંત્રો બનાવવામાં આવ્યાં છે. જ્યારે ટીમના નેતાના દૃષ્ટિકોણને સૌએ પોતાનો દૃષ્ટિકોણ બનાવ્યો ત્યારે આ સંભવ બન્યું છે.

ઉત્તર : આપણે આપણી વાસ્તવિક ખુશીને જાળવી રાખીએ. તો જે કામ થઈ શક્યું નથી તે પણ થઈ જશે. કારણ કે આપણે એને શક્તિ આપી રહ્યા છીએ. આ ઘણો મોટો મંત્ર છે, આ ઘણું શક્તિશાળી ચંત્ર છે. જે આપણી આસપાસના લોકોને શક્તિશાળી બનાવી દે છે. એનાથી બીજા લોકો અશાંત પણ થતા નથી.

આપણો હવેનો ભરોસો (બીલીફ સીસ્ટમ) છે જ્યારે બીજા દિવસે સવારે ઉઠીએ તો પૂરી

çèÉ ßëÉÝùÃí ÍáíðìÖ

બ્ર.કુ. ભાલચંદ્ર જોશી, નારણપુરા, અમદાવાદ

જગતનો નિયમ તો જન્મ મરણનો છે. જે જન્મે છે તે મરે છે. ‘કદાચ હું કાલે નહીં હોઉં, ન જાણ્યું જાનકી નાથે સવારે શું થવાનું છે ?’ની સ્થિતિ આપણા સૌની છે. મૃત્યુ આકસ્મિક હોય છે. વર્તમાનની નિશ્ચિતતા છે પણ ભવિષ્યની ખબર નથી. માનવી કાળના અનંત ચક્રમાં પિસાતો હોય છે.

પરમપિતા પરમાત્મા શિવબાબાએ યોગી બનવાનો અને પવિત્ર બનવાનો આદેશ તેમના બાળકોને આપ્યો છે.

આથી કાળના પ્રવાહમાં વિલંબ કરે પરવડે એમ નથી. ઉતાવળા થઈ ઉઠવાનું છે અને ઉઠીને ઉતાવળ કરવાની છે. શરીરરૂપી દેહને સાચવવા જેટલી ખેતી કરી પાક તૈયાર કરવાની જરૂર છે એટલી જ જરૂર ભવની ભાવટ ભાંગવા પરમાત્માને ઓળખવાની જરૂર છે. ખેડ કરતાં ઢેફાં પડે, ઢેફાં વાવણીમાં નડે તેથી ઢેફાંને પ્રથમ ભાંગવા પડે છે. પરમાત્માને ઓળખવામાં મોહમાયારૂપી ઢેફાં ડખલરૂપ છે. મોહ માયાવી ઢેફાંને ભાગ્યા સિવાય ભવની ભાવટ ન ભાંગે. માયાની મમતા છોડી દેહરૂપી ખેતરમાં પવિત્રતાનું ખાતર પાથરવું પડે. ખેડ અને ખાતર સિવાય ખેતીમાં કસ ન આવે. આથી પવિત્રતાનું ખાતર એકઠું કરવું જોઈએ. પવિત્રતાના ખાતરથી સાફ મનથી ચોખ્ખા દિલથી કરેલ વાવણીમાં કદી ખોટ દેખાશે નહીં અને ખેતરમાં જ્ઞાન અને ધ્યાનરૂપી કણ ઉગશે. તેમાં સડો થશે નહીં. આ કણની કિંમત તનમન આપી દઈએ તેટલી મોંઘી હશે. તન અને મનના ઐક્ય સિવાય જ્ઞાન-ધ્યાન શક્ય નથી. આ કણ દેહરૂપી ખેતરમાં યોગબળથી, વિવેકથી વાવવાના છે. જ્ઞાન, ધ્યાનના કણ વાવવાથી અંકુર પણ એના જ

હોય છે. પાક પણ તેનો રખેવાળ બને છે. મન ચંચળ છે અને તેને યોગબળથી સ્થિર કરવાથી તેની રખેવાળીમાં ભય લાગતો નથી. જ્ઞાન અને ધ્યાનરૂપી કણોમાંથી તૈયાર થયેલ પાકથી અનેરો આનંદ, સ્નેહ, સુખ, શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે. સંસારના સર્વ દુઃખોનો અંત તેમાં-યોગમાં જ છે.

જ્ઞાન અને ધ્યાનરૂપી કણોમાં યોગનું મિશ્રણ થયેલું હોય છે. યોગની શક્તિ દ્વારા આત્મા કર્મેન્દ્રિયોમાંથી સ્વતંત્ર થઈને કર્મ કરે છે. ઈન્દ્રિયોને યોગ શક્તિના વશીકરણ મંત્રથી વશીભૂત કરી આત્મા ઈન્દ્રિયજીત બને છે અને આત્માના હુકમ મુજબ કર્મેન્દ્રિયો કામ કરે છે. કર્મેન્દ્રિયો આત્માની ગુલામ બની રહે છે. યોગબળથી માનવ હૈયામાં વીજળીરૂપ રહેલો આત્મા ચમકે છે. ત્યારે તેના હૈયામાં અનેરો આનંદ ઉભરાય છે અને તેને હર્ષના આંસુ આવે છે, આત્માની પરખ થાય છે. હું આત્મા, મારા શરીરનો રાજા અને સર્વોપરિ છું, તેનો સાક્ષાત્કાર થાય છે.

આ કાળની ગતિએ માનવીને ધર્મ-કર્મ અને કુળમર્યાદા છોડાવી દીધાં અને વિષય વિકારનું વાતાવરણ વધતું ચાલ્યું છે. પરમાત્માએ જે માનવીનું સર્જન કર્યું તેણે કુદરતને વશ કરવા હામ ભીડી છે. માયાવી કુદરત આંખના પલકારામાં બધું કડકભૂસ કરી નાંખે છે. કેટલાંયે વર્ષની સાધના ક્ષણાર્ધમાં વિનાશમાં પલટાય, છતાં પામર માનવ બે હાથ પહોળા કરી નિઃસહાય બને છે ત્યારે તેની આંખમાંથી શૂન્યતા ઝમે છે. તે પરમાત્માને યાદ કરે છે પણ પરમાત્માની ઓળખ નહીં હોવાથી અંધ શ્રદ્ધા અને અજ્ઞાનતામાં ડૂબેલો

રહે છે. તેને જખમ, વેદના વ્યથાના ત્રાસ, અતીત, સાંપ્રત અને ભવિષ્ય એમ ત્રણેય સ્થિતિમાં હોય છે. સામાન્ય રીતે આઘાતો પછી કડવાશ જન્મે છે. દુઃખ દેનાર પ્રત્યે હૃદય કઠોર બને છે. પછી ઈર્ષ્યા અને દુશ્મનીથી તણખા ઝરે છે. પણ હૃદયમાં કડવાશ જન્માવી ન જોઈએ, કડવાશ પીને મીઠાશ પાથરવી, હૈયામાં શીતળતા દાખવવી, અમીટૃષ્ટિની કુમાશ અને વર્તનમાં સહનશીલતા, માનવી યોગબળથી પ્રાપ્ત કરી શકે છે. વીજળી પડે અને અગ્નિ ભભૂકે દેહે તોયે યોગીજ્ઞાનીના હૃદય પર એની કોઈ અસર થતી નથી. રસ અને હૃદયને સાંકળી રસ માત્ર માટે હૃદયની ચિંતા કરતો માનવી હૃદયને ગુમાવવા તૈયાર નથી હોતો. બધા રસોનું મૂળ હૃદય ગયા પછી કશુંય રહેતું નથી એ જાણવા છતાં ‘બધો રસ ગયો’ની સભાનતા એ સહી શકતો નથી. માનવીનો અંતરાત્મા તેનું હૃદય કઠોર ન બને તેની ઝંખના કરતું હોય છે. જખમો ખાઈ ખાઈને હૃદયના ચૂરેચૂરા થયા હશે તો પણ જો એ મૃદુ હશે તો રસ માણી શકાશે. હૃદય મૃદુ થઈ આઘાતો સહન કરી શકે છે. હૃદયની કઠોરતા માનવીને દેહાભિમાની બનાવે છે પણ યોગ માનવીને દેહીઅભિમાની બનાવે છે. હૃદયને મૃદુ બનાવે છે.

સૂર્યના કિરણો પર્વતના શિખરો પર પડે છે પછી એ નીચે ઉતરે છે એમ માનવીને દુનિયાદારીના અનુભવો થતાં અંધકાર, અજ્ઞાનતા, અંધશ્રદ્ધા, વિકારોથી ઘેરાયેલા અને મોહમાયામાં ફસાયેલા માનવીને જ્ઞાનમય જીવનનું પરોઢ થાય છે. કારણ તેની આસપાસ ચોપાસની કઠોરતા જોતાં વેદના સિવાય કંઈ જ તે મેળવી શક્યો નથી. વિધિની કૂરતા બધે પથરાયેલી હતી. આ જ્ઞાનમયી પરોઢમાં આસક્તિની મલિનતા કરતાં પવિત્રતાની વિશુદ્ધિ વિશેષ હોય છે. આ જ્ઞાનમયી પરોઢ યોગબળથી યોગી પ્રાપ્ત કરી શકે

છે. યોગીની ગતિ ચડતી કળાની હોય છે અને તે અનુભૂતિના સાક્ષાત્કારની ગહનતાની પ્રતીતિ કરાવે છે.

આ સૃષ્ટિ તો ધુમાડાના બચકાં છે. આળ-પંપાળની માયાજાય છે. માનવી યોગબળની સિદ્ધિથી પ્રભુમય સૃષ્ટિને પામી શકે છે. અતીન્દ્રિય સુખની અનુભૂતિ જ્યારે જીવનને સ્પર્શી જાય છે ત્યારે માનવી કર્મની ખૂબીને પારખી શકે અને માનવ હૃદયમાં આધ્યાત્મિક અનુભૂતિની છોળો ઉછળે છે. હૃદયમાં ઉગી નિકળેલી વેદનાઓ ઓગળી જતાં ચહેરા પર તાજગી તગતગે છે. હૃદયમાં એવી અનુભૂતિ સળવળે છે ને બધું મહેંકતું લાગે છે, દેહમાં રહેલી દેહીની નાનેરી સૃષ્ટિ આખા બ્રહ્માંડને પમરતું કરી દે છે. એવી અનોખી ઘડી આવે છે કે કદિ ન અનુભવેલો આનંદ દેહી અનુભવે છે. અંધાર ખુશબો ભરેલો અને રાત સુગંધિત બને છે. આનંદ ક્ષણોની પ્રાપ્તિ એ પરમાત્મા આદીન છે. યોગ જ્ઞાન માનવીને આત્મા અને પરમાત્માનું મિલન કરાવે છે. પરમાત્માનું મિલન થતાં ચિત જે આનંદને કલ્પતું હોય છે તે આનંદ નદીઓના પૂરની ઝડપથી દેહીને તે અદૃશ્ય આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે. કાંટાળા માર્ગમાં સ્મિત વેરીને કૂલની ક્યારી બનાવી શકે છે. અનેક પ્રકારના સંકટોમાં પણ કુલની જેમ સુગંધ અને સૌંદર્ય આપી શકે છે. વેદનાનાં વૃક્ષ ઉગવાં છતાં તે તેની મસ્તીમાં જીવતો હોય છે. કાળનો ઓછાયો કે એની આળ-પંપાળ શું કરી શકે તેમ છે? કાળ સર્વવ્યાપી હોવા છતાં એ કાળ કરતાં વિશાળ એવી ઉમંગની છાયા ક્યાંય ન માય એ રીતે યોગબળથી પથરાઈ રહે છે. આ છે યોગબળની પ્રાપ્તિ !!

માનવીના ચિતમાં મૃત્યુની એક ભયાનક આકૃતિ પડેલી છે. માનવી મૃત્યુની ભયાનકતામાંથી કંપી ઉઠે છે. મૃત્યુ નક્કી

આવવાનું છે એવી સભાનતાથી એ ચિંતિત રહે છે. માનવ હૃદય પર ચારે બાજુથી શબ્દનો ખોખરો અવાજ પથ્થરની જેમ આવીને વાગ્યા કરે છે. માનવી હંમેશાં દુઃખી અને વ્યથિત હોય છે. કોઈક માનવી તેના નજીવા જીવનમાં ભૌતિક સુખો માણતો હોય છે પણ આત્મિક શાંતિ તો હોતી જ નથી. તેનો અલ્પકાળ કરતાં દીર્ઘકાળ વ્યથા અને દુઃખથી ભરપૂર હોય છે. આત્માની શાંતિ માટે અશબ્દની જરૂર છે. ચેતનરૂપ લાગતા વિષસાગરમાંથી બચી અચેતન લાગતા હિમશિલાના પ્રવાહ જેવા શાંત વાતાવરણમાં શિવસાગરમાં જવા માટે માનવી અનેક ધાર્મિક સ્થળોએ દોડાદોડ કરે છે, લાંબી લાંબી યાત્રાએ જાય છે, પણ પરિણામ નિર્વર્થક હોય છે. તેના મનની અશાંતિ દૂર થતી નથી. વિકારો અને ઈન્દ્રિયો પર કાબુ મેળવી શક્યો નથી. મૃત્યુની ક્ષણ નજીક આવતાં તેના દુઃખોનો વધારો થાય છે. વધુ વ્યથિત બને છે. રાવણની માયાવી જાળ તેના હૃદયમાં ચૂરેચૂરા કરી નાંખે છે. દેહ છોડી દેવાનો છે તેનું ભાન થાય છે. પણ શબ્દોમાં નજીવું એવું “આત્મા દેહ છોડી દે છે, જૂના વસ્ત્રો ફેંકી દઈ નવાં વસ્ત્રો ધારણ કરે છે.” તેની સમજ હોતી નથી. માનવી વ્યવહારમાં બોલવાની ખાતર જરૂર આ શબ્દો બોલશે પણ આત્માની પરખનું જ્ઞાન નહીં હોવાથી આત્મા કોણ છે અને ક્યાંથી આવ્યો છે તેની અનુભૂતિ કરી શક્યો નથી.

આત્માની ઓળખ મેળવવા અને તે ઓળખની અનુભૂતિ પ્રાપ્ત કરવા એકાગ્રતા અને ચિંતન માનવી સહજ રાજયોગથી પ્રાપ્ત કરી શકે છે. ધીરે ધીરે એકાગ્રતા પ્રાપ્ત થાય છે અને આત્માની અનુભૂતિ થાય છે. આત્માની ઓળખ થવાથી ધીરે ધીરે પરમપિતા પરમાત્મા શિવની ઓળખ થાય છે. પરમપિતા પરમાત્મા શિવ અનાદિ, નિર્વિકારી, નિરાકારી, પારલૌકિક છે.

પરમપિતા પરમાત્મા શિવનો તેજસ્વી પ્રકાશ દૃશ્યમાન થશે. એકાદ સેંકડ પણ જો માનવીનું મન યોગમાં સ્થિર થાય તો તે સેકન્ડ માનવીને અનેરો આનંદ અને સુખ આપશે.

માનવીનું કલેવર જે માટીની ગંધ પી ને ઘડાયું હોય છે એ માટીની માયા કદી છૂટતી નથી. માટીનો માણસ માટીની માયાને છોડી શકતો નથી. એ આસપાસની હવાથી એટલો બધો તરબતર હોય છે કે એથી એ જરાય દૂર જતાં કણસે છે. સંબંધોની શેવાળ એને પકડી રાખે છે. હસતા ચહેરા, દુઃખી ચહેરા, વ્યથિત, ચિંતિત ચહેરા, સુખી આનંદી ચહેરા, તીખી નજર, રહેમ નજર, મીઠી નજર, વગેરે સઘળા સંબંધો આત્માની સાથે આત્માએ દેહરૂપી વસ્ત્ર પહેરેલું હોય છે. ત્યાં સુધી હોય છે. આત્મા તે વસ્ત્ર ઉતારે એટલે માટીનો દેહ માટી બની જાય છે. સ્વજનોને છોડીને જવાની વ્યથા સર્જનહારે માનવીમાં હૃદયમાં મૂકીને હદ કરી છે. એકમેકનું આકર્ષકનું તત્ત્વ એ હૈયાના હેલારામાં સૌ તણાયાં છે. સહજ રાજયોગથી માનવીનું હૃદય કોમળ બને છે. અને એ કોમળતામાં બધાં દુઃખો સમેટી લેવાની શક્તિ છે. કારણ આત્મા પરમપિતા પરમાત્મા શિવબાબા સાથે પ્રેમના તાંતણે બંધાયેલ હોય છે.

માનવીના જીવનમાં દિવસ ઉગે છે ત્યારે હર્ષ હોય છે. આથમે છે ત્યારે ખેદ હોય છે અને ખરે છે ત્યારે વિષાદની પરાકાષ્ટા હોય છે. માનવ જીવનમાં હર્ષ ખેદ અને વિષયનું ચક્ર ફર્યા કરતું હોય છે. પણ શાંતિનો અભાવ હોય છે. માનવીનું દેહ રૂપી શરીર એ તો પિત્તળનું બેડું છે. બેડાને કોઈ જોવાનું નથી. જોનાર તો કંચન કાચારૂપી આત્માને જોશે. આથી શ્યામ પડી જતા બેડાને વધુ અજવાળવાની જરૂર નથી. દૃષ્ટિ રાખનાર સ્થૂળ બેડાને શા માટે જોશે ? એ તો કંચન જેવી કાચામાં

(અનુસંધાન પેજ નં. ૧૦ પર)

İäÉÝëØåÜí ±×äë Øåõßë

બ્રહ્માકુમારી દમયંતીદીદી, જૂનાગઢ

આસો માસના શુકલપક્ષની એકમથી નવમી સુધી નવરાત્રિ ઉજવ્યા બાદ દશમના દિવસે ભારતના લોકો વિજય પર્વ અથવા દશેરા ઉજવે છે. તેઓ માને છે કે, આ દિવસે રામે રાવણ પર વિજય પ્રાપ્ત કર્યો હતો. આ દિવસે તેઓ રાવણની સાથે મેઘનાદ અને કુંભકરણના પૂતળાઓ બાળે છે. તેઓ માને છે કે આ દિવસે જે કાર્ય કરવામાં આવે તેમાં સફળતા અને શત્રુઓ પર વિજય પ્રાપ્ત થાય છે.

આજે રામ કથા એટલી લોકપ્રિય છે કે ફક્ત આદિ સનાતન ધર્મવાળા જ નહીં પણ બૌદ્ધ જૈન વગેરે પણ તેને કોઈને કોઈ રીતે માને છે. ઈન્ડોનેશિયામાં મુસલમાન લોકો પણ તેનું મંચ પર નાટક ભજવે છે. કંબોડિયાના રામમંદિર અંગકોર વત્સનું નામ તો વિશ્વવિખ્યાત છે. પરંતુ જુદા જુદા દેશો, સંપ્રદાયો અને ભાષાઓમાં જે રામાયણ મળે છે, તેમાં અંતર છે. ઈતિહાસ શોધકો કહે છે કે વાલ્મિકી દ્વારા કવિતા-બદ્ધ કરવા પહેલાં પણ રાવણ કોઈ દશ માથાવાળો વ્યક્તિ હોઈ શકે જ નહીં. આજે જો આમ કોઈ શરીર-વિજ્ઞાન કે માનસ શાસ્ત્રી કે વિદ્વાનોને પૂછો તો તે આપને કહેશે કે દસ માથાવાળો કોઈ મનુષ્ય હોઈ શકે જ નહીં અને લંકા દેશના લોકો તો એમ કહે છે કે તેમના દેશના ઐતિહાસિક અથવા પ્રાગૈતિહાસિક કાળમાં ‘રાવણ’ નામનો તો કોઈ રાજા થયો જ નથી. આ સિવાય ‘રાવણ’ અને ‘રામ’ બંને નામો એક બીજાના વિરુદ્ધાર્થ વાચક છે. ‘રાવણ’નો અર્થ છે. ‘રડાવનાર’ અને ‘રામ’નો અર્થ છે. ‘લોભાવનાર -મનમોહક.’ વળી, સીતાનો જન્મ પૃથ્વીમાં દબાયેલા ઘડામાંથી થવાની વાત પણ લોકોની વિવેક-બુદ્ધિ સાથે સુસંગત નથી. કેમકે આજે તો

વંશવૃદ્ધિની ક્રિયાને લોકો વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિથી જાણે છે. આ પ્રમાણે આ તથા આવા અનેક તથ્યોના આધારે લોકોની એવી માન્યતા છે કે ‘રામકથા’ એક ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સિદ્ધાંત અને વૃતાંતનો બોધ આપનારી છે, જે ત્રેતાયુગના રાજરામના સંબંધિત નથી. પણ જગતના રચયિતા ‘રામ’ સંબંધિત છે. તેનો બરાબર ખ્યાલ આવી શકે છે. ત્રેતાયુગી શ્રીરામના રાજ્યમાં તો દૈહિક, દૈવિક અને ભૌતિક દુઃખ-સંતાપો તો હતા જ નહીં. ત્યારે તો કોઈ અસુર આ ધરતી પર તો હતો જ નહીં કે જેનો વધ કરવો પડે.

જો આ દૃષ્ટિકોણથી આખી કથા પર વિચાર કરવામાં આવે તો આ સમસ્ત વિશ્વ જ સાગરથી ઘેરાયેલું હોવાથી વિશાળ ટાપુ કે દ્વીપ છે. પહેલાં આ વિશ્વ સોનાનું હતું. ધન-ધાન્યથી સંપન્ન હતું. આ પ્રમાણે આ સૃષ્ટિ પ્રાચીન કાળમાં સોનાની લંકા હતી. ધીરે ધીરે અહીંના નર-નારી નૈતિકતાના પતન તરફ વળ્યા. પરિણામે અહીંયાં ધર્મગ્લાનિ અને અધોપતનની સ્થિતિ પેદા થઈ. દરેક નર અને નારીના મન પર કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ અને અહંકાર નામના પાંચ-પાંચ વિકારોનું રાજ્ય જમાવી દીધું. તેનું જ પ્રતીક દસ માથાવાળો રાવણ બતાવવામાં આવે છે. કેમ કે મુખને જ મનુષ્યના મનનું દર્પણ કહેવામાં આવ્યું છે. એટલા માટે દસમુખવાળું પૂતળું બનાવવામાં આવ્યું.

આવા ધર્મગ્લાનિના સમયે મનને હર્ષિત કરનારા ગુણો પ્રાયઃ લુપ્ત હતા અર્થાત્ રામ ત્યારે વનવાસી હતા. ત્યારે દરેક આત્મા રૂપી સીતા પરમાત્મારૂપી રામને પોકારી રહી હતી. ત્યારે સીતાએ મર્યાદાનું અથવા મનથી લક્ષ્યરેખા (લક્ષ્મણ રેખા)નું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું અને માયારૂપી

મારીય મૃગે આત્મારૂપી સીતાના મનને ક્ષપટ જાળમાં ફસાવી દીધું હતું. ત્યારે પાંચ વિકારો રૂપી રાવણે તેનું અપહરણ કર્યું અને તેને બંદી (જીવન બદ્ધ) બનાવી ત્યારે આ સંસારના લોકો વાનર-સમાન થઈ ગયા હતા. ત્યારે નિરાકાર બાપ (પરમાત્મા) અવતરિત થયા. તેઓએ વાનરના સમાન કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ અને અહંકારના પ્રભાવમાં દબાયેલા નરનારીઓ રૂપી વાનરોની સેના લીધી. તેમને શિસ્તબદ્ધ સંગઠિત કર્યા અને એમને યોગરૂપી શક્તિ આપી એ વાનરસેના દ્વારા તેમણે આસુરીલંકાનો વિનાશ કરાવ્યો અને રાવણનો વધ કરાવીને આત્મા રૂપી સીતાને રાવણની કેદમાંથી છોડાવી. આ કલ્યાણકારી વૃતાન્તના આધાર પર આધ્યાત્મિક રામાયણ રચવામાં આવી જે સમયાંતરે સ્વરૂપ-પરિવર્તન પામતી ગઈ.

આજે ફરીથી આ ભૂમંડલ રાવણની લંકા બની ગયેલું છે, આજે ફરીથી શરીરરૂપી પંચવટીમાં રહેનારા, આત્મારૂપી સીતાનું અપહરણ ભ્રષ્ટાચાર રૂપી રાવણે કર્યું છે. રાવણ રાજ્ય વિશે કહેવામાં આવે છે કે ત્યારે જલ, અગ્નિ, વાયુ આદિ બધા રાવણને આદીન હતા. આજે પણ આપણને નળની ચકલી ખોલતાં પાણી આવી જાય છે. બટન દબાવતાં અગ્નિ થઈ જાય છે. સ્વીચ ઓન કરતાં પવન વાય છે, કહે છે કે રાવણે એક એવી સીડી બનાવેલી હતી કે તે ચન્દ્રમા સુધી પહોંચી શકતો હતો. આજે મનુષ્ય પણ અંતરીક્ષયાન દ્વારા ચંદ્ર પર જઈ ઉતરે છે. રાવણ રાજ્યમાં બસ એક જ ખામી રહી ગઈ હતી મુદાને જીવંત કરી શકાતું ન હતું બસ તેજ સ્થિતિ આજે છે. આજે કુંભકરણ જેવા સુસ્ત અને નિદ્રાદીન લોકો પણ છે અને મેઘનાદ અર્થાત્ વાદળો જેવી ભયાનક, દ્વનિસમ ગર્જતા, રોબથી ડરાવનારા લોકો પણ છે. રામનું તો ફક્ત નામ જ

છે. મનતો 'કામ'ને જ આદીન છે. હવે સમજી લેવું જોઈએ કે હવે ફરીથી તેનો અંત નજીક છે.

આ પ્રમાણે આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિકોણથી જોવામાં આવે તો રાવણ હજુ મર્યો નથી. દર વર્ષે લોકો લાખો કરોડો રૂપિયા ખર્ચાને રાવણના પૂતળાને બાળે છે. પરંતુ રાવણ સ્વયં તો મનુષ્યના મન પર સિંહાસનસ્થ છે. આશ્ચર્યની વાત છે કે લોકો દર વર્ષે રાવણના પૂતળાને વીતેલા વર્ષની સરખામણીમાં વધુને વધુ ઉંચુ બનાવે છે અને બીજી તરફ ભ્રષ્ટાચાર, પાપાચારનો રાવણ પણ મોટો થતો જાય છે.

આપણા માટે હવે સ્પષ્ટ જ છે કે રામ કથાના ઉપરોક્ત આધ્યાત્મિક રહસ્યને સમજીને સાચા અર્થમાં રામને આપણા મનમાં ઉતારી અને પાંચ વિકારો રૂપી રાવણને જ્ઞાનરૂપી રામબાણથી મારીને યોગ અગ્નિથી તેને જલાવીએ. તેનાથી જ રાવણનો નાશ થશે, નહીં તો હજુ રાવણ મૃત્યુ પામ્યો નથી, હજુ તો ફક્ત તેનું પૂતળું જ બળ્યું છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. ૨૮નું અનુસંધાન)

મહેલમાં બધું જ સ્પષ્ટ દેખાય છે. તેથી શીશ મહેલમાં પોતાની જાતને જોવાને બદલે બીજાને જોવાનો પ્રયત્ન કરવામાં હમેશા નુકસાન જ છે. એ સત્યતા છે.

વહાલા યુવા ભાઈ-બહેનો, બ્રાહ્મણ જીવનની સાચી દિશામાં ઉન્નતિ એ જ સર્વની મનોકામના છે. બાપદાદાને પ્રત્યક્ષ કરવા સૌના મનમાં ઉમંગ પણ છે. વળી યુવા શોઝ શિવને સાર્થક કરવાની જવાબદારી આપણી સૌની છે. દરેક પાસાઓથી પરિપક્વ થવું એ પણ જરૂરી છે. માટે સતત આપણે પ્રયત્નશીલ રહીએ અને ઉન્નતિને પામીએ.

ॐ ±ùÙ

આધુનિક જીવન અને પ્રેમ

Ùþ>èÀ<Üëßí ÀöáëçÚõþ, Æë_ÔíPÃß

માનવ પ્રેમનો તરસ્યો છે, દરેક વ્યક્તિની એ જ ઈચ્છા હોય છે કે તેને ભરપૂર પ્રેમ મળે. જેવી રીતે માનવના ભૌતિક શરીરને પુષ્ટ કરવા માટે પૌષ્ટિક ભોજન જરૂરી છે, તેવી જ રીતે માનવીને જીવનમાં આત્મિક શાંતિની અનુભૂતિ કરવા માટે પ્રેમની આવશ્યકતા છે. પ્રેમ જ આત્માનો શૃંગાર છે. પ્રેમ એ જ આત્માનો શાશ્વતદર્મ છે.

આધુનિક જીવનમાં માનવીય સંબંધોનો આધાર જ વૈજ્ઞાનિક વિકાસે તોડી નાખ્યો છે. વૈજ્ઞાનિક વિકાસે માનવ માનવના વચ્ચેની માનવીય ભાવનાને ભૂલાવી દીધી છે. માટે જ આજે આટલી આત્મહત્યાઓ તથા અન્ય પ્રકારની હત્યાઓ થાય છે. પહેલાંના જમાનામાં ક્યાં આટલી બધી હત્યાઓ થતી હતી ? વિજ્ઞાને જ આધુનિક જીવનને આ સર્વ આપ્યું છે. વૈજ્ઞાનિક યુગમાં પ્રેમ પણ કલુષિત થઈ ગયો છે. સૃષ્ટિનું વાતાવરણ પણ તામસિક બની ગયું છે. આજના વૈજ્ઞાનિકયુગમાં વિનાશાત્મક શસ્ત્ર, અસ્ત્ર બની રહ્યાં છે તો શું આ પ્રક્રિયામાં માનવીના લોહીની તૃષા નથી દેખાતી ? આજે ઘર ઘરની એકતા તૂટી રહી છે તો તેમાંથી સમાજની એકતા પણ તૂટશે અને સમાજની એકતા તૂટવાથી પૂરા રાષ્ટ્રની પણ એકતા તૂટતાં સમય નહીં લાગે. એક જ પરિવાર અને એક જ રાજકીય પક્ષોમાં થતી કૂટફાટો અને તડ તે આ વાતની સાક્ષી પૂરે છે.

આધુનિકતા અને પ્રેમ વચ્ચે સંઘર્ષ

આધુનિક યુગમાં માનવજીવન ચંત્રવત થઈ ગયું છે. કારણ કે ઘણાં બધાં લોકો ચંત્રોની સાથે પોતાનું જીવન જીવે છે. એટલા માટે તેમાંથી પ્રેમ પ્રાયઃ લોપ થઈ જાય છે. આધુનિક જીવનમાં

વૈજ્ઞાનિક વિકાસે ભૌતિક સુવિધાને વધારી દીધી છે. એટલા માટે આજનો માનવ માનસિક ખેંચતાણનો જીવનમાં અનુભવ કરે છે. ભૌતિક સુવિધાઓને પ્રાપ્ત કરવા માટે પ્રેમને ખતમ કરવો પડતો હોય છે માટે જ કુકૃત્યો થાય છે. આજે માનવને ફક્ત પૈસા સાથે જ પ્રેમ છે. માનવમાંથી આજે માનવતા મરી ગઈ છે. મહેલોમાં રહેવાવાળા ધનવાનો પણ માનસિક અશાંતિથી મુક્ત નથી. જ્યાં માનવનું મન જ અશાંત હોય ત્યાં પ્રેમ કેવી રીતે ઉત્પન્ન થશે ? આજે આધુનિકતાનો મોહ ભારતીય જન-જીવનમાં જોવા મળે છે.

પશ્ચિમના દેશોમાં પતિ-પત્ની વચ્ચે પણ તે સ્વાભાવિક પ્રેમ જોવા નથી મળતો. આ આધુનિકતા જ પ્રેમના વચ્ચે વિઘ્ન રૂપ છે. પહેલાં ભારતમાં જ લોકો સંયુક્ત કુટુંબમાં રહેતા હતાં. કેટલો પ્રેમ હતો ! આધુનિકતાએ જ વિભક્ત કુટુંબ પ્રણાલીને જન્મ આપ્યો. પહેલાં પ્રેમ આત્મિક હતો. આજે પ્રેમનું સ્વરૂપ જ બદલાઈ ગયું છે. આજે પ્રેમ શરીરી થઈ ગયો છે. સાચા પ્રેમની શોધ પશ્ચિમના દેશોમાં થઈ રહી છે.

આધુનિકતા અને પ્રેમનાં વચ્ચે માનસિક ખેંચતાણનું કારણ અસહ્ય મોંઘવારી પણ છે, જ્યાં માનવને પેટ ભરીને જમવાનું ન મળે, તો તેના હૃદયમાં પ્રેમ ક્યાંથી જાગશે ? સવારથી સાંજ સુધી રોટી પ્રાપ્ત કરવાના સંઘર્ષમાં જ થાકીને કંટાળી જાય તો પછી પ્રેમ ક્યાંથી કરે ? આજે માનવ માનસિક ચાતનાઓના ઊંડા ખાડામાં ફસાતો જાય છે. એનું જીવન જ જાણે મરણતુલ્ય ન હોય એવું લાગે છે. આજે ક્યાં છે એકબીજા પ્રત્યેની સમર્પણની ભાવના ? આજે ભારતમાં પણ પતિ-પત્ની પાંચ સાત વર્ષ સાથે રહ્યા પછી કંટાળી કેમ

જાય છે ? કારણ ? આજે આત્મિક પ્રેમ મરી ગયો છે. પહેલાં પતિ-પત્નીની વચ્ચે કેટલો આત્મિક પ્રેમ હતો ! આજે આધુનિકતાને કારણે પ્રેમ શરીરી અને વાસનામય થઈ ગયો છે. વાસ્તવમાં તો આધ્યાત્મિક પ્રેમ જ માનવ-જીવનનો આધાર છે.

પ્રશ્ન એ ઉત્પન્ન થાય છે કે પ્રેમનું આ સાર્વભૌમત્વ કેવી રીતે ઉત્પન્ન થાય ? પ્રેમ શીખવાડવા માટેની કોઈ શાળા-મહાશાળાઓ નથી હોતી. પ્રેમ ખરીદી પણ નથી શકાતો. પ્રેમ એ તો આત્માની અંતઃસલિલા છે. આજે શરીરવાદે શરીરી પ્રેમે આત્મા અને તેના આ દિવ્ય ખજાના ઉપર પડદો નાંખી દીધો છે. આપણે માત્ર શરીર જ નથી, પણ શરીરનો આધાર ચૈતન્ય શક્તિ આત્મા છે તે જ આપણી વાસ્તવિકતા છે, આપણે છીએ જ આત્મા અને આત્મા પ્રેમ, શાંતિ, પવિત્રતા સ્વરૂપ છે. આત્માનો ધર્મ જ પ્રેમ છે. આ સ્મૃતિ જેટલી

સશક્ત બનતી જશે, એટલો જ આ અંતઃસલિલા પ્રેમ સહજરૂપમાં પ્રસ્ફુટિત થતો રહેશે. પરમાત્મા પ્રેમના સાગર છે. જો મનુષ્ય આત્મા તે પરમાત્મા પિતા સાથે પોતાનું તાદાત્મ્ય સ્થાપિત કરતાં શીખી જાય તો આખી દુનિયા પ્રેમપૂર્ણ સ્વર્ગ બની જાય. પરમાત્મા પ્રેમનું વરદાન પ્રાપ્ત કરી આજનો દાનવ બનેલો માનવ ફરીથી પોતાનું અસલી દેવ પદ પ્રાપ્ત કરી શકે છે. એમાં કોઈ સંશયને સ્થાન જ નથી. આધુનિકયુગમાં સારો આત્મિક, રુહાની પ્રેમ જ આધ્યાત્મિકતા છે. આવો આધ્યાત્મિક પ્રેમ જ અજર, અમર, અવિનાશી છે, માટે તો કહેવામાં આવ્યું છે કે, "Love is the immortal thing in this World."

એના માટે બીજી પણ એક કહેવત છે કે "Love is the key to open the lock of luck."
☪ ±ùÜäë_ìÖ ☪

(પેજ નં. ૩૧નું અનુસંધાન)

દુઆઓ, નિસ્વાર્થ પ્રેમસભર સમર્પણમયતાને હૈયે સંગ્રહી દુબઈ જવા રવાના થયા. રાત્રે ૯.૦૦ વાગે દુબઈની ભવ્યતાને સ્પર્શ કરવા ત્યાં પહોંચી ગયા. ત્યાંનું ટ્રાફિક અનુશાસન. લોકોની રહેણી કરણી, રોયલ્ટી અને કાયદા અનુકરણીય છે. એ જ વાત બ્રાહ્મણ કુલભૂષણોમાં પણ અનુભવવા મળી.

તા. ૨૯ જુલાઈ શારજાહ અને તા. ૩૦ જુલાઈ અબુધાબીની મુલાકાત લીધી. તા. ૧ ઓગસ્ટ સવારે સવારે ૪.૩૦ વાગે અમદાવાદની ઘરણીને પુનઃ સ્પર્શ કર્યો. પંદર દિવસમાં ઉપરોક્ત સિવાય મોમ્બાસાનો પ્રાચીન કિલ્લો, નૈરોબી ખાતેના લિમુરુના ચાના બગીચા, સ્વામીનારાયણ મંદિર, સનાતન ધર્મ સભાગૃહ, વિલેજ માર્ટ, વેસ્ટ ગેટ મોલ, દુબઈનું જુમેરા બીચ, અલ્ ખૂર્ફ આરબ - સેવન સ્ટાર હોટેલ, વિશ્વની સર્વોચ્ચ ઇમારત - અલ્ ખૂર્ફ ખલિફા, માનવ રચિત પામ આઈલેન્ડ, મોનો રેલ, મોલ ઓફ અમિરાત, દુબઈ મોલ, ડેઝર્ટ સફારી,

બર દુબઈ મ્યુઝિયમ, ઇલેક્ટ્રોનિક્સ માર્કેટ, ગોલ્ડ માર્કેટ, શાહજાહનું પ્રખ્યાત ક્રિકેટ સ્ટેડિયમ, બીચ અને અબુધાબીમાં પ્રખ્યાત મસ્જીદને જોવાનો લહાવો પણ લીધો.

અમારા સમગ્ર ગ્રુપને વિદેશયાત્રા દરમિયાન કુશળતાપૂર્વક સંચાલન કરવામાં બી.કે. રીટાબેન, બી.કે. શ્યામભાઈની સેવાઓ પ્રશંસનીય રહી. જીવનને પ્રોત્સાહનથી ભરપૂર રાખવું એ સ્વયંની પણ જવાબદારી છે. આ પ્રયાસમાં "Appreciating My Life" રીટ્રીટ મારા માટે સોનામાં સુગંધ સાબિત થઈ. પરમાત્મા શિવે પ્રસ્થાપીત કરેલી સંસ્કૃતિને દેશ-વિદેશમાં પહોંચાડનાર શિવશક્તિઓને દિલથી નમન કરવાનું મન થાય છે. આજે પણ મારા માનસ પટથી પરમાત્માના કર્તવ્યના સંસ્મરણો હટતા નથી. દિલ તો વાહ-વાહનું ગીત ગાયા જ કરે છે. મન એ ચાદોને વાગોળ્યા જ કરે છે. આપને પણ આવો લહાવો મળે તો અવશ્ય લાભ લેજો. **☪ ±ùÜäë_ìÖ ☪**

યુવા વિભાગ

Yōäë àù{ ìää !

Ùp.À<. ìääõÄëP_Ø, ÜèëØõäPÄß, ±ÜØëäëØ

ઓમશાંતિ !

વહાલા યુવા ભાઈ-બહેનો, ગતાંક્રમાં સત્યતાના મહીન ભાવને જાણવા હાથમાં કલમ લીધી હતી. અત્રે એ જ વિષયના બીજા પાસાઓને ચકાસતા આગળ વધારીએ.

મેનેજમેન્ટમાં સચ્ચાઈ - પાંડવ ગવર્મેન્ટનું મેનેજમેન્ટ અદ્ભુત અને અનેકોને આશ્ચર્ય પમાડે એવું છે. પરમપિતાની થીઅરી (સિદ્ધાંત) વ્યારી અને પ્યારી છે. એને સમજવા માટે બુદ્ધિની ખૂબ જ મહીનતા જોઈએ. ક્ષમા ચાહું છું કે આ વિષય પર લખવા હું હિંમત કરી રહ્યો છું. કારણ હું પણ પરમાત્માના કાર્યને યથાર્થ સમજવા પ્રયત્નશીલ છું. જેટલી હદ સુધી હું સમજ્યો છું એ સચ્ચાઈથી લખવા પ્રયાસ કર્યો છે. છતાંય લખવામાં ઉણપ રહેવાની માર્જન તો છે જ. જ્યાં સુધી બ્રહ્માબાબા હતા ત્યાં સુધી નિયમ-મર્યાદા, બાબાની શ્રીમતને અનુસરી યજ્ઞને આગળ ઘપાવ્યો. પછી બ્રહ્માબાબાએ અવ્યક્ત થયાં પહેલા દૂરદર્શિતાથી તેઓએ યજ્ઞ સિસ્ટમ બનાવી આપી. તે પ્રમાણે ચાલવું એ મેનેજમેન્ટમાં સચ્ચાઈ છે. યજ્ઞમાં બહેનોને નિમિત્ત બનાવવામાં આવ્યા છે. યજ્ઞ સિસ્ટમને જોતા હું એવું સમજ્યો છું કે નિમિત્ત ટીચર બહેનની ક્ષમતા ઉપર સંશયબુદ્ધિ થઈ તેમની સાથે વ્યવહાર કરવો એ અસત્યતા છે. નિમિત્ત આત્માના વિચારને, સંકલ્પને કે નિર્ણયને સન્માન આપવું, તે પ્રમાણે અનુસરવું એ નિયમ-મર્યાદા છે. ઘણીવાર નિમિત્ત આત્મા દ્વારા એવા વિચારો, સંકલ્પ પ્રકટ થતા હોય છે અથવા તેમના દ્વારા નિર્ણય લેવામાં આવે છે કે જેમાં એક દૃષ્ટિથી જોતા આપણા મનમાં અન્યાયની અથવા

અકલ્યાણની ફીલીંગ આવે છે. પરિણામે આપણે વ્યર્થ કે નેગેટીવ સંકલ્પ ચલાવવા લાગીએ છીએ. નિમિત્ત આત્માઓ માટે માત્ર સંકલ્પ જ નહીં પણ નેગેટીવ વાતો, અપશબ્દો, નિંદા કે ગ્લાનિ કરવામાં પણ અટકતા નથી. આપણે સંપૂર્ણ-સંપન્ન આત્મા છીએ, આપણાંથી ક્યારેય ભૂલ થતી જ નથી, આપણે જ જ્ઞાની તુ આત્મા છીએ, આપણે યજ્ઞની સિસ્ટમને અક્ષરશઃ અનુસરીએ છીએ, આપણે જ સત્ય છીએ એવી ધારણા હૈયે ધરી મન-વચન-કર્મથી પોતાની જાતને પ્રકટ કરવા લાગીએ છીએ. સંબંધ-સંપર્કના આત્માઓ સામે આપણે સ્વયંને સિદ્ધ કરવા તત્પર થઈ જઈએ છીએ. નિમિત્ત આત્મા કેવી રીતે અન્યાયી છે, કેવી રીતે આપણને નુકસાન પહોંચાડ્યું છે એનો પ્રચાર-પ્રસાર કરવા લાગીએ છીએ. હું જ્યાં સુધી યજ્ઞને સમજ્યો છું ત્યાં સુધી એવું કહીશ આ બધું જ મિથ્યા છે, અસ્વચ્છતા છે. એટલું હું નહીં મહીનતાથી સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ તો એવું અનુભવશો કે એ તો પરમાત્માની પસંદગી, લાયકાત કે સિસ્ટમ પરનો સંશય જ છે. કારણ કે શિવ ભગવાનુંવાચ - નિમિત્ત આત્મા દ્વારા થયેલા નુકસાનની ભરપાઈ કરવા હું જવાબદાર છું. નિમિત્ત આત્મા દ્વારા આપેલા નિર્ણયથી દેખાતા અકલ્યાણને કલ્યાણમાં ફેરવવાની જવાબદારી મારી છે. પણ શરત એ છે કે તમે સત્યનો પંથ છોડશો નહીં. તમે યજ્ઞના નિયમ-મર્યાદાને આધીન રહી દરેક કર્મ કરશો. તમે સત્યને સિદ્ધ કરવાનો પ્રયત્ન ન કરશો. કારણ સત્ય જાતે જ પ્રકટ થશે. તમે બાપદાદાની મદદનો અનુભવ, બાપદાદાની છત્રછાયા, યોગ એ જ વિકલ્પને

અપનાવજો. અનુભવ કહે છે કે નિમિત્ત આત્માઓ દ્વારા લીધેલા ખોટા લાગતા નિર્ણયને પણ સિદ્ધિ માથે લઈ લેવાથી, હાજી-હાજી કહીને સ્વીકારી નિમિત્ત આત્માઓને સન્માન આપવાથી હમેશાં કલ્યાણ જ થયું છે. વળી આપણા માટે તેઓના હૃદયમાં વિશેષ સ્થાન પ્રાપ્ત થાય છે. સ્વયં બાપદાદાની દુઆઓ બ્રાહ્મણ જીવનને આગળ લઈ જવા લિફ્ટનું કામ કરે છે. હસવાની વાત કરું કે એકવાર અમે આઠ-દસ કુમારો ખેડા હતા અને આ વાત નિકળી. ત્યારે એક કુમારે જે પોતાના વિચારો રજૂ કરતા કહ્યું કે નિમિત્ત આત્મા કહે કે આ પંદર કિલોનો દેશી ઘીના ડબ્બાને ગટરમાં નાખી આવવાનો છે. તો આપણે વિચાર્યા વગર હસતા મુખે તે ડબ્બાને ગટરમાં ઠાલવી આવવાનો છે. છે તો રમૂજની વાત, પણ એમાં આજ્ઞાકારીતાની સુગંધ છે. યજ્ઞ અને નિમિત્ત આત્મા પ્રત્યે સન્માનની લાગણી છે. હનુમાનની જેમ મોટા-મોટા કાર્ય કર્યા બાદ પણ મનમાં નિર્માણતાની ભાવનાને પનાહ આપવાની જીદ છે. દરેક કાર્યને મામૂલી કામ ન સમજી તેને પણ હસતા મુખે સંપન્ન બનાવવાની ચેષ્ટા છે અને એ જ તો મેનેજમેન્ટની સત્યતા છે.

મેનેજમેન્ટની બીજી ખાસિયત છે કે અહીં સહયોગ માંગવાની શ્રીમત નથી. યજ્ઞમાં કોઈની પાસે સહયોગ માંગવો એ રોયલ્ટી નથી. શિવપિતા કહે છે કે માંગને સે મરના ભલા. પરંતુ સહયોગ સિવાય કાર્ય પણ સંપન્ન થવાનું નથી. બાબાએ કહ્યું છે કે આ બ્રાહ્મણ પરિવાર છે. દરેક સેવાના પ્લાન સર્વના તન-મન-ધનના સહયોગથી જ ઘડવામાં આવે છે. તેથી સર્વની રાય સલાહ અને આયોજન માટે મીટિંગનું આયોજન કરવામાં આવે છે. ક્લાસમાં પધારેલ તમામ બ્રાહ્મણોને તેની જાણ કરવામાં આવે છે. એક બળ એક ભરોસાના સિદ્ધાંતથી આગળ વધે છે. શિવ પિતા કહે છે કે હું ખેડો છું, તમે ચિંતા ન કરશો. તેમ છતાં બાબા

ઈચ્છે છે કે તમામ બાબતોની જાણ નિમિત્ત આત્માએ બાબાને કરવી જોઈએ. હિંમત, સાહસ, ધૈર્યતા અને નિશ્ચિતતા એ યજ્ઞ સિસ્ટમની સત્યતા છે. ઘણાને એ વાત કરતાં પણ સાંભળ્યું છે કે બાબા કરાવી દેશે. પણ આપણે એ ન ભૂલવું જોઈએ કે બાબા કરનકરાવનહાર છે, તે કોઈના દ્વારા કરાવે છે. નિમિત્ત તો કોઈને બનવું જ પડે છે. વળી નિમિત્ત બનનાર આત્માનું ભાગ્ય પણ બને છે. એ વાતને સમજી દરેકે એમ વિચારવું જોઈએ કે બાબા મને નિમિત્ત બનાવે. બાબા મારા દ્વારા સેવા કરાવે. એ છે સચ્ચાઈ.

મેનેજમેન્ટની ત્રીજી ખાસિયત એ છે કે ‘ગુપ્ત દાન સદા મહાન’ એ સિદ્ધાંત ઉપર યજ્ઞ ચાલે છે. એકવાર રમેશભાઈએ આ બાબત ઉપર પ્રકાશ નાખતા કહેલું કે બાબાના ઘરે ભંડારી મૂકવી કે નહીં એ વિષય પર ચર્ચા થઈ. કેટલાકે કહ્યું કે મૂકવી જોઈએ તો કેટલાકે કહ્યું કે ન મૂકવી જોઈએ. એવા બે મત વ્યક્ત થયા. જ્યારે બે મત પ્રકાશિત થયા ત્યારે બાબાને જ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવતાં ભંડારી મૂકવાનું ફાઈનલ કરવામાં આવ્યું. જેથી ક્લાસમાં ભેદભાવનું વાતાવરણ નિર્માણ થવાની સંભાવના નહીવત છે. બાબાના ઘરે ગરીબ કે શ્રીમંત દરેક બાળકોનો સમાન હક્ક છે. એ છે સત્યતા.

મેનેજમેન્ટની ચોથી ખાસિયત છે - પારદર્શિતા. બાબા ઈચ્છે છે કે દરેક બાળકે તે જેઓ છે તેઓ પોતાની જાતને સ્વીકારીને ચાલે. મન, વચન, કર્મ, સંબંધ, સંપર્કમાં પારદર્શિતા જ સેવાનો કે ઉન્નતિનો આધાર છે. યજ્ઞની વૃદ્ધિ અને વિકાસ એ પારદર્શિતાના આધારે છે. યજ્ઞમાં બધું જ પ્રત્યક્ષ છે. બાબા કહે છે યજ્ઞ તો શીશ મહેલ જેવો છે. અહીં હર કોઈને સ્વની સારી ઓળખાણ સ્પષ્ટ અનુભવાય છે. અહીં દરેકને પોતાને જોવાની હાકલ કરવામાં આવે છે. કારણ શીશ

(અનુસંધાન પેજ નં. ૨૪ પર)

નારી ધર્મ

Üp>ëÄ<ÜëßÍ ÜëßÖíØíØí, ßëÉÀùË

જે રીતે કોઈપણ પક્ષી એક પાંખથી ઉડી નથી શકતું, તેવી જ રીતે કોઈપણ સમાજ અથવા દેશ, સ્ત્રી અને પુરુષ બંનેમાંથી કોઈ એક વર્ગ દ્વારા ઉન્નત થઈ નથી શકતું માટે નર અને નારી એકબીજાના પૂરક છે. ભારતીય સંસ્કૃતિમાં આ પારસ્પરિક પૂરક સ્વરૂપને વિષ્ણુ ચતુર્ભૂજ તથા મહાલક્ષ્મીના રૂપમાં દર્શાવવામાં આવે છે. મહાલક્ષ્મીની ચાર ભુજાઓ ક્રમશઃ નારી અને નરની બે-બે ભુજાઓનું જ સંયુક્ત સ્વરૂપ છે.

નારીની ઉત્પત્તિ ન તો નરના પગ દ્વારા થઈ છે જે તેનું શોષણ કરે, ન તેના મસ્તક દ્વારા થઈ છે જે નર પર શાસન કરે. બંને શરીરોની ઉત્પત્તિ નારીના ગર્ભ દ્વારા જ થઈ છે. આત્મા રૂપમાં તો ઉત્પત્તિનો સવાલ જ નથી. લિંગ ભેદ પણ શરીર આધારીત છે નહીં તો આત્મા તો લિંગ રહિત છે, અનાદિ અવિનાશી છે.

ભારતના ધર્મશાસ્ત્રોમાં નારીને નરની અર્ધાંગિની કહેવામાં આવી છે. તેનું તાત્પર્ય એ નથી કે પતિ તેના મૌલિક ગુણોનું અપકર્ષણ કરે, નારીની આધ્યાત્મિક, ધાર્મિક ઉન્નતિમાં અવરોધક બને... જો કોઈ આવું કરે તો તે સ્વયંના જ અર્ધા અંગને કમબેર કરે છે. માટે નારી રક્ષણીય જરૂર છે, શોષણીય નહીં. પરંતુ નારીનો પણ ધર્મ બની રહે છે... જે ઉચ્ચ ધારણાઓ અર્થાત્ નિયમ, સંયમને આત્મસાત કરી નૈતિક મૂલ્યો દ્વારા સ્વયં જ સ્વયંની રક્ષા કરે.

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં મહિલાઓનું સ્થાન ઉંચું બતાવવામાં આવેલ છે, માટે જ ગાયન થયું - 'યત્ર નાર્યસ્તુ પૂજ્યન્તે, તત્ર રમન્તે દેવતા..' અર્થાત્ જ્યાં નારીનું પૂજન થાય છે, ત્યાં દેવતાઓ પણ રમણ કરે છે, એનો અર્થ તે થયો કે નારી

પૂજનીય, વંદનીય, ગાયન યોગ્ય છે. વંદે માતરમ્. ભારત માતાની જય..... આ સૂત્રો પણ નારીના આદર્શોનું જ ગાયન છે. સશક્ત સમાજની ધરોહર.... સ્વર્ણિમ સંસારનું દ્વાર નારી છે.

સૃષ્ટિચક્રના પરિવર્તનશીલ ઇતિહાસ પર નજર દોડાવીએ તો - પ્રથમ બે યુગ અર્થાત્ સતયુગ અને ત્રેતાયુગમાં ઉચ્ચ સ્થાન પ્રાપ્ત નારી ત્યાગભાવ, સદ્વિવેક, સદ્ભાવના, સહયોગ, સમાયોજન, ધૈર્યતા, નમ્રતા વગેરે દેવીમૂલ્યોથી શૃંગારીત હતી તથા સહનશક્તિ, સમાવવાની શક્તિ, પરખ શક્તિ વગેરે શક્તિઓથી સુસજ્જિત, સશક્ત હતી. પરિણામે આજે કળિયુગી સમયમાં પણ ભારતવર્ષના ખૂણે-ખૂણે અસુર સંહારિણી, જગત જનની દૈવી શક્તિઓનો સ્થૂળ શણગાર, અસ્ત્ર-શસ્ત્ર, હિંસક સવારી વગેરે વૈદિક કાળના નારીના સન્માનિત સ્વરૂપની જ આબેહૂબ ઝાંખી કરાવતા સત્ય અને શાશ્વત સ્વરૂપની જ યાદગાર છે.

સમયની ધારાના વહેતા પ્રવાહમાં વિદેશી શાસન પોતાની અલગ રૂઢિઓ લઈને આવ્યું અને નારીનું આસન પાછળ જવા લાગ્યું. દેહ અભિમાનના પ્રભાવમાં નારી પણ આકર્ષિત થવા લાગી..... દૈવી મૂલ્યોના સ્થાને આસુરી અવગુણો.. ઈર્ષ્યા, દ્વેષ, આવેશ, મોહ વગેરેના પ્રવાહમાં પ્રવાહીત નારીની સ્થિતિ ઘટતા - ઘટતા એક ચલ સંપત્તિ સમાન બની ગઈ. સ્વાધીનતા સમાપ્ત થઈ ગઈ. કન્યા ભૂણ હત્યા, નારી દહન, દહેજ પ્રથા, લિંગ ભેદ, કુટુંબ વગેરે આજે પણ નારીની પરાધીનતાની કહાનીઓ કહી રહી છે. સૃષ્ટિના સમસ્ત વાતાવરણ... પ્રકૃતિના તત્વો પર પણ તેનો નકારાત્મક પ્રભાવ પડી રહ્યો છે.

(અનુસંધાન પેજ નં. ૦૭ પર)

±õÀ ±áúìÀÀ ±PðÛä आंतरराष्ट्रीय जी.के. गुजराती रीट्रीट

Ûp.À<. ÉÝðÛë´ Òèõäß, ÜèèØõäPÃß, ±ÛØëäèØ

नेरोजी घन्टनेशनल जी.के. गुजराती रीट्रीटनुं आमंत्रण आळ्युं अने क्लासमां अेनी ज़हेरात थर्द के ता. २३ जुलाईथी २५ जुलाई नेरोजी पाते रीट्रीटनुं आयोजन करवामां आवेल छे. मनमां संकल्पोना वमजो उहेने घखणना वाएणा मंडराया करे अे स्वाभाविक छे. मारा मनना भूशामां पण अेवो ज़ भाव में अनुभव्यो. वणी आदरणीय अ़.कु. चंद्रिकाभेनना उमंग-उत्साहभर्या वचनोअे अेमां सिंचन कर्युं. भाणपणमां ज़ेयेलां (भूगोणना पाना परनां वनजुव प्राणीओनां चित्रो मानस पट पर स्पष्ट अनुभववा लाग्यां. तेओने आ चर्म चक्षुथी साक्षात निहाणवानो लहावो वेंत जेटला अंतर पर रहेलो छे अे विचारिने ज़ अनेरो आनंद मनमां समातो न हतो. जीजुं भारत ज़हार थनारी आंतरराष्ट्रीय कक्षाणी गुजराती रीट्रीट अे विचार ज़ अद्भुत अनुभूति देनारो रह्यो. मने महादेवनगर सभजोणना पंदर प्राक्षण कुलभूषण भाई-जहेनो साथे ज़ेडाववानुं सौभाग्य प्राप्त थयुं. ता. १७ थी ३१ जुलाई सुधीनो कुल पंदर दिवसनो कार्यक्रम घडायो. नेरोजी पातेनी रीट्रीटनी साथे साथे मोम्भासा, दुभई, अबूधाणी अने शाहराहना नयन रम्य परिसरना प्यारा भाषाना सेवास्थानोनी मुलाकातनुं आयोजन पण करवामां आळ्युं. दरेकना हैयामां अनेक भावनाओ ज़गृत थयेली स्पष्ट अनुभवाती हती. तापमापिकामां चढता पारानी ज़ेम दरेकना मनमां उमंग-उत्साहजो अनेरो वधारो नोंधातो हतो. टीचर्स, कुमारो, कुमारीओ, माताओ, युगलो अने अधरकुमारो अेम भाषानी कुलवारीनो वैविध्यसभर विशेष गुलदस्तो तैयार थर्द गयो हतो. ता. १७ जुलाईअे सवारै ५.०० वागे इलाईट हती. अमे सौ रात्रे

महादेवनगर आवी पहोंख्या हता. रात्रे १.०० वागे निकणवानुं हतुं. अमारी विदाईनी तैयारी स्वरूपे रात्रे ११.०० वाग्या सुधी महादेवनगरनां भाई-जहेनो ज़ग्या. रात्रे ११.०० वाग्या पछी अमो इममां तो गया पण अमे अनुभव्युं के अमारी विदाईनी साथे साथे उिंधे पण विदाई लई लीधी हती. अमारामांथी केटलाक तो रात्रे १२.३० कलाके ज़ तैयार थर्द आवी गया हता. आदरणीय चंद्रिकाभेने पण रात्रे १.०० वागे आवी सौने मुरली संभणावी. गो सून-कम सुननी टोली पवडावी रात्रे १.४० वागे स्नेह भरि विदाई आपी. अमारामांथी घरापराणी आ प्रथम विदेश यात्रा हती. वणी प्रथम वपतनी विदेश यात्रामां अलौकिक परिवाहनो साथ होय तो ज़ेहदनी भुशी, ज़ेहदजो उमंग-उत्साह तो रहेवाना ज़ !

ता. १७ जुलाई सवारै ५.२५ वागे विमाने अमदावादेने आवजो कही नेरोजी तरङ्ग प्रस्थान कर्युं. केन्याना समय प्रमाणे सांजे ५.३० कलाके नेरोजीना ज़ोणामां विमाने विसामो लीधो. ता. १८ जुलाई सवारै ८.०० कलाके नेरोजीथी मोम्भासा ज़वा रवाना थया. आदरणीया अ़.कु. वेदांतीभेनना मार्गदर्शन हेठणजो मोम्भासा सुधीनो आ प्रवास वैविध्यसभर निवड्यो. सर्व आङ्गिकानी साथे ज़ेडायेला ईतिहासने वेदांतीभेनना मुजेथी सांभणवानो, माणवानो स्वर्णिम अवसर अमने प्राप्त थयो हतो. भेनना हैयाना संभारणाना कर्णरसमां तरजोण अमे सौ मोम्भासाना न्याली होली डे रिसोर्टमां क्यारै पहोंची गया ज़जर सुद्ध रही नथी. आङ्गिकानुं नयनरम्य कुदरती वातावरण, विशाण समुद्र किनारो रिसोर्टना सौंदर्यमां उमेरो करवतो हतो. रीट्रीट पहेलाना ज़े

દિવસ માત્ર આફ્રિકાના સૌંદર્યને માણવા માટે જ ફાળવેલો. ત્યાંના ઘટાદાર વિશાળ વૃક્ષો, અરબી સમુદ્રની વિશાળતા, પ્રાચીન શિવમંદિર, જૂના અને નવા સેવાકેન્દ્રની મુલાકાત તેમજ એક કિનારાથી બીજા કિનારે સ્થાનાંતરણ માટેની વિશેષ ફેરી સર્વિસના અવર્ણનીય અનુભવો સૌના માનસ પર સદા માટે છવાયેલા રહેશે. પરંતુ આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે બ્રાહ્મણોની રીતભાત તો બ્યારી છે અને બ્યારી રહેવાની, લૌકિક અને અલૌકિકનું બેલેન્સ બ્રાહ્મણોનો શ્વાસ છે, યજ્ઞનું વિધિ-વિધાન છે. તેનું જતન આપણી ફરજ પણ છે. આફ્રિકા ખંડની સેવાઓના નિમિત્ત હોવા છતાં નિર્માણ, મિલનસાર, સીનીયર નહીં પરંતુ મિત્ર અને માર્ગદર્શક, સહજ અને સરળચિત્ત એવા આદરણીય વેદાંતીબેને અને તેમના સેવાસાથીઓએ પોતાની દિલની સેવાઓ દ્વારા પરમાત્મ સ્નેહની ભાસના આપી. બે દિવસ દરમિયાન બેને આફ્રિકા સેવાનો અનુભવયુક્ત ક્લાસ કરાવ્યો. બાબાના સાથનો અનુભવ સાંભળી ઈશ્વરીય કાર્યની વિશાળતા અને મહીનતાના દર્શન થયા.

તા. ૨૧ જુલાઈ નૈરોબીના નામે કલ્પકલ્પાંતર માટે ડ્રામામાં નોંધાઈ ગયો. સવારે નૈરોબીની પ્રાચીન સંસ્કૃતિના દર્શન કરાવતી ચીજ-વસ્તુને નિહાળવાનો, ત્યાંના વિશેષ સાંસ્કૃતિક વારસાને અને હસ્તકળાને સમજવાનો લહાવો અમોને મળ્યો. બપોર પછી નૈરોબી સેન્ટરની વિશાળતા, સેવાની કાર્યપ્રણાલી, સેવાની ગતિવિધિ અને ત્યાંની વ્યવસ્થાથી અમોને માહિતગાર કરવામાં આવ્યા. ભગવાનની અવતરણ ભૂમિ ભારતથી પધારેલ બ્રાહ્મણ પરિવારના ઘરે જવાનું થયું. તે એક વિશેષ અનુભવ હતો.

તા. ૨૨ જુલાઈ સવારે ૭.૦૦ વાગે આફ્રીકા ખંડના મસાઈમારા નેશનલ રિઝર્વના જંગલમાં રહેવાનો અવિસ્મરણીય લાભ મળ્યો. મસાઈમારાના જંગલને વિશ્વની અજાયબીમાં સ્થાન પ્રાપ્ત થયેલ છે. એલકલ્યાની કેમ્પ પર વિશેષ પ્રકારના ટેન્ટમાં

રહેવાનો મોકો મળ્યો. જ્યાં જંગલમાં રહેવાની ભાસના મળી. નાનપણના દિવસો યાદ આવી ગયા. બાળપણમાં માતાપિતાએ બારાખડીમાં બતાવેલા જિરાફ, ચિત્તો, હાયના, શાહમૃગ, સિંહ, હાથી, હરણ, જીબ્રા, હિપો ઈત્યાદિ પ્રાણીઓને પોતાનાજ ઘરમાં ખુલા દિલથી હરતા, ફરતા, ખાતા, પીતા જોવાનો લહાવો અમો સૌએ લીધો.

કહેવાય છે કે ખુશામત તો ખુદાને પણ વહાલી છે. તો પછી પ્રોત્સાહન કોને વહાલું ન હોય? "Appreciating My Life" રીટ્રીટના થીમે અમને સૌને વિશેષ આકર્ષિત કરેલ, જેને માણવાનો દિવસ આજનો હતો. તા. ૨૩ જુલાઈ થી ૨૫ જુલાઈ સુધી મધુબનથી ખાસ પધારેલ આદરણીય ડૉ. નિર્મળાદીદી તથા આદરણીય બ્ર.કુ. વેદાંતીબેને અમોને તેઓના અનુભવયુક્ત ક્લાસેસ દ્વારા માર્ગદર્શનથી ભરપૂર કર્યા. રીટ્રીટમાં મળેલું પ્રોત્સાહન અમોને સ્વયંમાં, સ્વયંના રોલમાં, સ્વયંના સંબંધોમાં અને સ્વયંને મળેલ જવાબદારીમાં ઉમેરો કરશે. બાળપણમાં લીધેલ અમુક પ્રકારના ઈનજેક્શન બિમારીઓથી જીવનભર દૂર રાખે તે રીતે આ રીટ્રીટમાં મળેલ પ્રોત્સાહન આવનારા સમયમાં ઉદાસીનતા, આળસ-અલબેલાપનને હંમેશા માટે દૂર રાખશે તેવી મને ખાતરી છે.

રીટ્રીટ દરમિયાન ૭૦ વર્ષની ઉંમરે પણ સતત કાર્યરત રહેતા, માતૃસભર, વાત્સલ્યથી ભરપૂર જેમનું વ્યક્તિત્વ છે. એવા વેદાંતીબેન અમો સૌની દરેક પ્રકારની સંભાળ લેતા. કેટલાંક બ્રહ્માવત્સોના ઘરે પણ જવાનું થયું. જેમની સેવાઓ પણ લાગણીસભર હતી. વિદેશમાં રહેવા છતાં આધ્યાત્મિક જ્ઞાન દ્વારા તેઓએ તેમનું જીવન ઉદાહરણ રૂપ બનાવેલ છે જે આવનારા દિવસોમાં ભારતીય સંસ્કૃતિને પ્રત્યક્ષ કરશે એનો આભાસ થયો.

તા. ૨૭ જુલાઈ સવારે ૧૦.૩૦ વાગે નૈરોબીની અવિસ્મરણીય યાદો, બ્રાહ્મણ કુલભૂષણોની

(અનુસંધાન પેજ નં. ૨૬ પર)

યોગી જીવનનો અનુભવ

Úp.À<. Íë". ØáçðÃÛë´ ÞëßHëÛë´ ÍùÛìßÝë, ÚÃçßë

આ જ્ઞાનમાં લઈ જવાની પ્રેરણા આપનાર મારી પત્ની ડો. નીતાબેન ડોબરિયાનો હું ખૂબ-ખૂબ આભારી છું. કારણ કે મારી પત્ની રોજ સવારે છ વાગ્યે સેન્ટર પર મુરલી સાંભળવા જતી. જ્યારે પાછી આવતી ત્યારે હું તેને પૂછતો કે આજે તે શું જ્ઞાન મેળવ્યું ? તે મને સંભળાવે. તો તે મને બાબાનું જ્ઞાન યથાર્થ રીતે ખૂબ જ સારી રીતે સમજાવતી. તેમાં મને ખૂબ જ નવીનતા લાગતી. કારણ કે હું માત્ર ભક્તિમાર્ગનાં પુસ્તકો, ટી.વી. ઉપર આવતાં સંતો મહંતોના વ્યાખ્યાન સવારે સાંભળતો. મને ખ્યાલ આવ્યો આ જ્ઞાન તો બહુ જ ઊંચી કક્ષાનું છે. જે હું ભક્તિમાં મેળવી રહ્યો છું તે તો માત્ર થોડો અંશ છે. જેનાથી મારામાં કોઈ મોટો ફેરફાર થતો મને જોવા મળ્યો નહીં.

જ્યારે મને આ જ્ઞાન અતિ ઉત્તમ હોવાનો અહેસાસ થયો ત્યારથી હું ઝંઝૂં શાંતિ ઈશ્વરીય જ્ઞાન છેલ્લા દોઢ વર્ષથી નિયમિત લઈ રહ્યો છું. આ જ્ઞાનથી મારા જીવનમાં ખૂબ ખુશી આવી તથા માણસમાં ખરેખર હોવા જ જોઈએ તે ગુણો અચાનક મારા જીવનમાં સહજ રીતે આવવા લાગ્યા. આ જ્ઞાન મારા જીવન માટે અતિ મૂલ્યવાન સાબિત થઈ ગયું. મારું જીવન કાંટોમાંથી કુલસમાન, કોડીમાંથી હીરા તુલ્ય બની ગયું. મારા જીવનમાં ઘણા બધા સારા તથા ખરાબ પ્રસંગો આવતાં રહેતા. જેથી કરીને મારા મનમાં હાલતાં ચાલતાં મુડ બદલાતો રહેતો. હવે એકદમ શાંતિ

અને ખુશીમાં આખો દિવસ પસાર થાય છે. મારા ક્લિનીકમાં ખૂબજ દર્દીઓ હોય છતાં હું એકદમ શાંત ચિત્તે દર્દીને તપાસીને દવાઓ આપું છું. બિલકુલ થાક તથા તનાવ જેવું નામ નિશાન રહેતું નથી. ડોક્ટરી પ્રેક્ટીસ કરતાની સાથે બાબાની યાદની યાત્રામાં રહેવાનું મારા માટે એકદમ સહજ થઈ ગયું છે.

ખરેખર મારા નવા જન્મની અનુભૂતિ મને આબુમાં શાંતિવનમાં બાબાના અવતરણના દિવસે થઈ. જે અનુભૂતિ મારા જીવનમાં એકદમ સમુદ્રનાં મહાકાય મોજાની લહેરની જેમ થઈ. મારામાં બાબા પ્રત્યે તીવ્ર અપાર પ્રેમ તથા નિશ્ચય થયો. બીજું કે આબુમાં બધી દીદીઓની તપસ્યાઓ જોઈને મારું મન અતિ ચિંતનશીલ થઈ ગયું. કારણ કે આપણે આજ સુધી જે પુરુષાર્થ કર્યો તે ખૂબ જ ઓછો છે. તેનો અહેસાસ થયો. ખરેખર અતિ તીવ્ર પુરુષાર્થની જરૂર છે. તેની સમજણ આવી. બસ હવે હું આટલું જ કહેવા માગું કે દરેક મનુષ્યોએ આ ‘પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું’ અચુકજ્ઞાન લેવું જોઈએ. જેથી મનુષ્યને ખરેખર ખ્યાલ આવે કે આપણા જીવનનો મહિમા આ જ્ઞાન દ્વારા સાર્થક થાય. કારણ કે આ જ્ઞાન સ્વયં ઈશ્વર આવીને આપે છે ! જેનાથી આપણા જીવનમાં સહજ રીતે સમજણ આવી જાય છે. બસ એ જ બાબાની યાદ....

॥ ઓમશાંતિ ॥

અમદાવાદ સેન્ટ્રલ જેલના સીનીયર જેલર ભ્રાતા એચ.ડી.શાહને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. વીણાબેન સાથે પ્ર.કુ. નંદિનીબેન.

જુનાગઢ જીલ્લા જેલમાં સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ ભ્રાતા કંબોડીયાભાઈને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. રમાબેન.

નવસારી સેવાકેન્દ્રમાં હોમગાર્ડના જવાનોને રક્ષાબંધન પર્વે સંદેશ આપતાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન સાથે મેજર ભ્રાતા મનોજભાઈ વસાવા.

કચ્છ-ભૂજમાં DYSP ભ્રાતા જયસ્વાલભાઈને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. રક્ષાબેન સાથે પ્ર.કુ. મીનાબેન.

સિધ્ધપુર પોલીસ સ્ટેશનમાં રક્ષાબંધન બાદ સમહચિત્રમાં પી.આઈ. ડૉ. જીગરભાઈ પંડિત સાથે પ્ર.કુ. વિજયાબેન, પ્ર.કુ. હિમાંશુભાઈ.

બાંટવા પોલીસ સ્ટેશનમાં રક્ષાબંધન બાદ સમૂહચિત્રમાં પી.એસ.આઈ. ભ્રાતા રવજીભાઈ ગોહેલ, ભ્રાતા આર.એસ.રાઠોડ, પ્ર.કુ. મધુબેન.

અમદાવાદ ન્યુ મણિંગર દ્વારા પોલીસ સ્ટેશનનાં PI ભ્રાતા પી.આઈ.સોલંકીને સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. સોનલબેન, પ્ર.કુ. ગૌરીબેન અને ઈન્ડ્રવદનભાઈ.

માળીયા પોલીસ સ્ટેશનનાં પી.એસ.આઈ. ભ્રાતા બી.એન. વાંકને રક્ષાસૂત્ર બાંધતાં પ્ર.કુ. મીતાબેન.

આણંદમાં અમૂલ ડેરીના MD ભ્રાતા કે. રવ્લમ્ને રક્ષાસૂત્ર બાંધતાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન.

પાલનપુરમાં સંત શ્રી સીતારામ બાપુને ઈશ્વરીય સંદેશ સાથે પાવન શખડી બાંધતા પ્ર.કુ. ભારતીબેન.

તલોદમાં પોલીસ સ્ટેશનનાં સર્વ પોલીસ જવાનોને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. ચંપાબેન.

ધંધુકા પોલીસ સ્ટેશન ખાતે પી.એસ.આઈ. ભ્રાતા ઝાલાભાઈને રક્ષાબંધન કરી પ્રભુપ્રસાદ આપતાં પ્ર.કુ. મનિષાબેન.

ખિલખામાં રેલ્વે સ્ટેશનના સ્ટેશન માસ્ટર ભ્રાતા પ્રમોદકુમારને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. ભાવનાબેન.

રાજકોટ રવિરત્ન ખાતે ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર હોસ્ટેલમાં રક્ષાબંધન બાદ પ્ર.કુ. ડિમ્પલબેન, હોસ્ટેલ ઈન્ચાર્જ પટેલભાઈ.

તારાપુરમાં પરીએજ પ્લાય ફેક્ટરીમાં કારીગરોને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. હસુબેન તથા પ્ર.કુ. રીટાબેન.

માંડલ ખાતે 'રેપીડ એક્શન ફોર્સ'ના જવાનોને રક્ષાબંધન કર્યા બાદ સમૂહચિત્રમાં પ્ર.કુ. વનિષાબેન અને પ્ર.કુ.ભાવના.

વલસાડમાં DSP ઓફિસમાં રક્ષાબંધન બાદ SP ભ્રાતા પ્રેમવીરસિંહ, DYSP ભ્રાતા પરમારભાઈ, પ્ર.કુ.ફાલ્ગુનીબેન, પ્ર.કુ. રોહિતભાઈ.

ભરુચ ઝાડેશ્વરના તાલુકા મામલતદાર ભ્રાતા નીતિનભાઈને રક્ષાબંધન બાદ ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. શિલ્પીબેન.

વડોદરા મંગલવાડીનાં પ્ર.કુ. રાજબેન વડોદરા ઍરપોર્ટ ઑથોરીટીના ડાયરેક્ટર ભ્રાતા સોની મરાન્ડીને રક્ષાસૂત્ર બાંધતા.

ડીસા પ્રાંતકચેરી ખાતે મામલતદાર ભ્રાતા શિવરાજ ગીલાવાને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. સુરેખાબેન.

ગાંધીનગર સેક્ટર-૩ ખાતે આયોજીત રક્ષાબંધન કાર્યક્રમમાં ડેપ્યુટી મેયર ભ્રાતા કાર્તિકભાઈ પટેલને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. સુનીતાબેન.

વાગરામાં તાલુકા પ્રમુખ ભ્રાતા ફતેસિંહ ગોહિલને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. તારકેશ્વરીબેન.

કેશોદ સેવાકેન્દ્ર ખાતે નગર પાલિકાના પ્રમુખ ભગિની જીવીબેન ભોપારાને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. રુપાબેન.

કલોલ પંચાયત કચેરી ખાતે MLA ભ્રાતા બળદેવજી ઠાકોરને રક્ષાબંધન કરતાં પ્ર.કુ. હીનાબેન.

દિલ્હી ખાતે ભારતના પ્રધાનમંત્રી ભ્રાતા નરેન્દ્રભાઈ મોદીને રક્ષાબંધન કરતાં રાજયોગિની સરલાદીદી, ધ્ર.કુ. ધ્રિજમોહનભાઈ, ધ્ર.કુ. આશાબેન તથા ધ્ર.કુ. અમરબેન.

દિલ્હી ખાતે કોંગ્રેસ પ્રમુખ ભગિની સોનિયા ગાંધીને રક્ષાબંધન કરતાં ધ્ર.કુ. અમરબેન તથા રાજયોગિની સરલાદીદી, ધ્ર.કુ. ધ્રિજમોહનભાઈ, ધ્ર.કુ. આશાબેન.

ગાંધીનગરમાં ગુજરાતના ગવર્નર ભ્રાતા ઓ.પી.કોહલીને રક્ષાબંધન કરતાં રાજયોગિની સરલાદીદી, ધ્ર.કુ. અમરબેન તથા ધ્ર.કુ. કૈલાસબેન.

ગાંધીનગરમાં ગુજરાત સરકારના સામાજિક ન્યાય વિભાગના મંત્રી ભ્રાતા રમણભાઈ વોરાને રક્ષાબંધન કરતાં ધ્ર.કુ. કૈલાસબેન.

અમદાવાદ સુખશાંતિભવનમાં વ્યાપારી સંમેલનમાં રાજયોગિની સરલાદીદી, ભ્રાતા ગૌરાંગભાઈ ભગત પ્રમુખ મસ્કટી મહાજન વેપારી એસોસીએશન, ભ્રાતા કુમાર જૈન પ્રમુખ ઘંટાકર્ણ માર્કેટ એસો., ભ્રાતા અગ્રવાલજી પ્રમુખ હીરાભાઈ માર્કેટ, ભ્રાતા પ્રકાશભાઈ ચેરમેન મેટ્રોપોલ હોટલ, ભ્રાતા કાંતિભાઈ (મામા મુખવાસવાળા), ભ્રાતા ધર્મેન્દ્રભાઈ અને ગૌરાંગભાઈને ઈશ્વરીય સૌગત આપતાં સરલાદીદી.